SYLVÆ
THOMÆ CEVÆ
E SOC. IESV.

EXCELL.MO DOMINO
D. DIDACO PHELIPPEZ
DE GVZMAN,
MARCHIONI DE LEGANES, &c.

Regi à cubiculo, perq; vniuersam Hispaniam Supremo rei tormentariæ Præfecto, &c.

DEDICATÆ.

MEDIOLANI,
Ex Ædibus Ghisulphianis. 1704.
SVPERIORVM PERMISSV.

REIMPRIMATVR.

Frater Ioseph Maria Reina Ord. Præd., Sac. Theol. Mag., ac Commissarius S. Officij Mediolani, &c.

Bartholomæus Crassus Canonicus Ordinarius pro Eminentiss. Card. Archiep.

Angelus Maria Maddius pro Excellentiss. Senatu.

EXCELLENTISSIME DOMINE.

Vtumno proximè elapſo (EXCELLENTISSIME DOMINE) cùm in maritimâ orâ Liguriæ trans portum Delphini in placidiſſimo receſſu eius littoris ruri degerem; cùm & maris proſpectu collibus vtrinque incluſi, & aere in primis ſalubri, & amicorum colloquijs, & ſolitudine eâ quam vellem, & quantùm vellem (quæ erat à nobiliſsimis hoſpitibus data libertas) ad votum

ſruerer; inter citrea nemora, piſcatuſque, veſpertinaſque excurſiunculas tranquillo mari, Syluulam hanc, poſt diu intermiſſa muſarum ſtudia, magnâ ex parte concinnaui. Subinde verò, in diuerſa œſtro abripiente maritimi inſtar venti, lucubratiunculam mathematicam, eodem vſus tranquilliſſimo otio aggreſſus ſum, cuius ſeriem Excellentiæ Tuæ iam antea literis indicaui. Vtramque domi per hyemem vtcunque expolitam, ex ijſdem nunc amœniſſimis collibus, quos mihi præſentes fingo, qualecunque ruris munuſculum, tibi gemino in libello ſiſto. Timidiſſima mihi Muſa eſt, latebrarumque ſuarum amantiſſima. Vt tamen in conſpectum tuum alacris veniret, non ſemel adhortatus ſum. Perge, aiebam; nec enim affabiliorem humanioremque Principem vnquam adieris. Quamprimùm ſupplicem viderit, primas voces, quas adeò tibi difficiles reddit agreſtis verecūdia, ille

occupa-

occupabit. Nihil sollicitè meditandum, quò tibi aditum facias: exordia omnia, atque officiosa præludia benigno vultu abrumpet. Te præsente leget nonnulla, arridebit, laudabit, siquid non bene tersum limatumque occurrerit, secum tacitus excusabit. Hæc ego. Nec aliter quàm pollicitus sum euenturum spero. Tibi interea, Mœcenas humanissime, quando, pace vndequaque compositâ, solem & puluerem campi, otia tibi præ cæteris iucundissima, adprecari nequeo; saltem aliquod anni interuallum æquè liberum, & curis omnibus vacuum (da veniam liberis votis) amicorum genio, litteris, Palladi tuæ, & Musis vnicè sacrum, quo nihil in terris beatius, sincerè auguror. Vale.

Excell. T.

Humillimus & Obsequentiss. Seruus

Thomas Ceua è Soc. Iesv.

POMPEIUS DE FRANCHIS
è Soc. Iesv.

PRÆPOSITVS PROVINC. IN PROVINCIA MEDIOLANENSI.

CVM librum, cui titulus est SYLVÆ à P. Thoma Ceua nostræ Societatis, conscriptum, aliquot eiusdem Societatis Theologi, quibus commissum fuit, recognouerint, & in lucem edi posse probauerint, facultate nobis à P. N. Tyrso Gonzalez præposito Generali communicata, concedimus, vt typis mandetur, si ita ijs, ad quos pertinet, videbitur.

Genuæ 24. Iunij 1699.

POMPEIVS DE FRANCHIS.

FONS DELUSUS

·IDYLLIUM.

PARIDI MARIÆ SALVAGO Patritio Genuensi.

FOns vitreus de rupe suâ descenderat, vrnæ
Maternæ impatiens. Neptuni scilicet arua,
Nereïdumq; domos, & tecta algosa marinæ
Doridos infelix visendi ardebat amore.
Ergo per & scopulos præceps, per & inuia saxa,
Perq; silentum vmbras nemorum noctesq; diesq;
Accelerans gressus læto cum murmure, tandem
Auius ille diu quæsita ad littora venit.
Ah miser! vt longè vidit contermina Cælo
Stagna immensa; & murmur aquæ, ventosque
sonantes
Audijt; vt propiùs raucos timido pede fluctus
Attigit, vt demum lymphæ dedit oscula amaræ;
Infelix ore auerso salsam expuit vndam
Illico, perq; genas lacrymæ fluxere; nec vllâ
Vi potuit pronos latices à gurgite serus
Vertere. Quas non ille Deas terræque marisque,
Nerinen, glaucamq; Thetim, & viridem Amphi-
triten,
Atque Ephyren surdas nymphas in vota vocauit!

O Galatea ! o nata mari pulcherrima Cypri,
Quam veræ lacrymæ tangunt! o cærula Doris!
O pater ! o pelagi rector, Neptune, tremendi!
Sed querulas voces venti per inane ferebant.
Heu quid agat, quò se vertat, quæ numina poscat?
Quod restat morituro, anceps se torquet arenâ,
Innectitque moras, & eundi obstacula quærit,
Horrisonam hàc illàc fugitans exterritus vndam.
Quid volui demens? quò me malus impulit error,
Aiebat lacrymans. Nam quid, sæuissime prædo,
Exiguus possim deserto in littore riuus,
Inque tuis regnis? simul hæc, simul ora profundi,
Ora procellosi Nereï liquido sale puras
Inficiens lymphas argentea Nympha subibat.
Hanc, PARI, needum etiam nosti? Tua scilicet illa est
Pulcifera, immitis quam glarea cogit in æquor
Contortæ vallis per iter laceram vndique saxis.
Nec priùs aërias saltem propioris Arenæ
Interlabi ædes potuit peregrina, nec illis
Delicijs moritura frui; non ardua rura,
Non hinc atq; illinc regalia cernere tecta.
His equidem visis, cursim licet, inclyta Nympha
Æquiùs interitum credo, & sua fata tulisset.

AD ROSAM
HYEME NATAM.
IDYLLIVM.

AH! quid agis, tenera in niuibus virguncula? Si te
Ille puellarum raptor, qui circuit hortos,
Aut Aquilo, aut niueis inimicus floribus Eurus
Viderit, heu, laceram prædo vehet ille per auras.
Frustra erit & fletu & precibus lenire furentes:
Non illi parcunt nisi quercubus, aut cyparissis,
Hirsutisque rubis nemorum, aut immanibus ornis;
Omnia bella vorant, & acerbo funere perdunt.
Ah misera, vt glacie, atque hyberno frigore palles
Candidior niuibus! Quæ te manus aspera iussit
Intempestiuam prorumpere? Carduus horrens
Ipse timet brumam, metuunt ipsæque decembrẽ
Intonsæ pinus & robora: Quæ tibi, virgo,
Aduersùs diras glacies, aduersùs & imbres,
Lapsurasque nines fiducia? Sic ego; At illa
Circùm prospiciens latè omnia cana pruinis,
Heu, se desertam flebat, fletuque decora
Vsque adeò visa, & pulchro sic palluit ore,
Vt Boream, atque ipsos lacrymis inflexerit Euros.
Sed non infelix noctes tolerare serenas
Sub dio potuit, riguitque tenerrima, adustis
Frigore præ nimio folijs lactentibus. Atqui
Sic quoque Hamadryadum, & Cypriæ rapit oscula matris.

Ipſi flent circùm, poſito iam flamine, venti.
Quippe gelu vt rigidum ſenſit, ſe claudere fruſtra
Conata eſt viridi calatho, nec profuit omnes
Imploraſſe deas: manus illam frigida mortis
Florilegæ tetigit, quo tactu cuncta rigeſcunt
Mortifero comprenſa gelu, lucemque relinquunt.
Sit malè virginibus, quibus eſt ea cruda voluptas
In feram brumam tam dias cogere velle
Anni delicias. Sed tu modò lætior hortis
Elyſijs vernas, nec poſthac frigora ſæua,
Nec Boream metues. Tu regnis addita Ditis,
Quò properat quidquid pulchrum eſt, obliuia fugis
Conſita Lethæâ in ripâ: Te diua capillis
Inſeret ipſa ſuis Proſerpina. Nunc Hyacynthi
Flent tecum, & niuei Narciſſi, quos premit illic
Sors eadem, & Clymene, & nati de ſanguine Adonis
Purpurei flores, atque ipſa miſerrima Laurus,
Nympha olim nemorum. Violæque, & pallida Myrrhis.
Illi etiam miſeri ſua fata & vulnera plorant,
Inque ſuis folijs monſtrant inſignia mortis.
Terge tuos igitur, terge, ò pulcherrima, fletus.

ANTONIO MALLEABEQVIO,
Viro eruditiſſimo.

De ſtatuâ celeberrimâ militis cogitabundi in Mauſoleo veteri magnorum Ducum Hetruriæ, vbi noctis ſimulacrum elegantiſſimum.

EPISTOLA.

NEſcio quid tetrum menti mihi iam diu inhæret,
Meque agitat: nec terrorem, nec ſomnia ferre
Vlteriùs poſſum. Cùm me tua nuper haberet
Alma per autumnum Florentia, Mauſoleum
Regum Hetruſcorum ſubij, vetus illud, vbi nox
Sculpta, vrnæq; Ducũ: Iam noſti. Harũ inſidet vnì
Bellator meditabundus, cui nubila frontem
Cura grauat, quã læua manus regit. Id quoq; noſti.
Hunc ergo armigerum læuâ dextrâque vbi totum
Attonitis oculis obij, iam veſpere ſero,
Cùm demum abſcedens obtutus vſque tenerem
Intentos, vidi galeâ nutare, moueri,
Reſpirare auras, & quiddam dicere velle.
Quid vellet porrò haud ſubijt tunc poſcere; nocte
Quippe incumbente vrgebar; ratus inſuper, vt fit,
Deluſos oculos viui ſpecie ſimulacri.
At nunc ille ferox miles noctéſque dieſque,
Effigie ante oculos præſens, mihi turbidus adſtat.
Atque arma, atq; ora, & magis alta ſilentia terrent.
Quin etiam in ſomnis me pallida turbat imago.
Hunc ſemel aggreſſus volui placare canoro
Terribilem plectro; quo viſus tollere ſenſim

Triste supercilium, atque atram dispellere nubem.
Hinc scitari ausus, num musas nosset. At ille,
Has ego in Italiam retuli, inquit: Vixq; ea, rursū
Apposuit fronti læuam, nec plura locutus.
Hæc spectri series. Nunc abs te scire laboro
Quis Deus, aut Heros priscus se marmore in illo
Abdiderit; vestra siquidem fortasse superstes
Re super hâc aliquod monumentū extabit in vrbe.
Præterea Phidias ne, an Praxiteles opus istud
Extuderint (nec enim nostris ea gloria seclis)
An potiùs scalpris tota insudauerit olim
Græcia, scire velim. Sed & illud nosse peropto
(Da veniam votis) sacrâ nunquamne locutus
De statuâ, nunquamne oculos, aut ora leuarit.
Nam fieri vix posse putem quin denique lassus
Interdum meditandi, altæ fastidia mentis
Aut voce, aut oculis, aut nutu expresserit vnquā.
Postremò id supplex oro, placabile nobis
Redde illud tacitum numen, ne fæuiat vsque,
Neue animo pauidisque oculis sese ingerat vltra.
Nā quid ego possim? qua spe? quid peruigil adstat?
Non ego sum vates, qui musas, quas dedit olim
Italiæ, Italiâ possim retinere fugaces,
Si fortè hanc tacito nutrit sub pectore curam.
Quin tibi, sic merito, mentē hanc & munera mādet.
Tu potes intra alpes monitis plausuque souere
Sopita ingenia, & stimulos adiungere tardis.
Hoc erat vt te carminibus longinquus adirem.
Tuque importunis (si quid potes) annue votis.

Huius statua auctor Michaël Angelus Bonarota. In eâ verò expressus Laurentius Mediceus, Musarum, bonarumq; artium Pater. Vasarius in vita Mich. Ang. Bon.

De

De linguâ latinâ, & de veterum imitatione.

NICOLAO IANNETASIO è Soc. Iesv.

EPISTOLA.

DVra mihi pedica eſt, oneroſaq; ſarcina, vt œſtro
Incaluere aures, & mens ſalit ebria viuis
Excita imaginibus; verba inter priſca togati
Eloquij trahere vſque moras, & pendere voces
Simbellâ, quænam ſub Caio Cæſare, puro
Ex auro, quæ mixta cupro ſub Cæſare Galbâ,
Arbitrio nec poſſe meo decernere quicquam,
Aſſenſum douec dederint Patres Conſcripti,
Qui Latio præſunt. Hæc ſancta, ſed hiſpida iura
Quantum addunt ſenij maieſtatiſque latinis
Carminibus, tantundem adimunt genij atque iuuentæ.
Nam viuæ Charites, Veneres, riſuſque, iocique,
Et lacrymæ, & quidquid natura poëtria ſæpe
Ingerit vltro animis; vt grato carmine vulgus
Detineant hominum, natiua vocabula poſcunt,
Et vegetam linguam; geniuſque, vbi mente refulſit,
Ipſe ſuas ſecum citharas, peregrinaque ſerta,
Atque improuiſos flores, ſua munera, defert.

Quod

Quod si aliter canere ipse velis quàm præcipit ille
Impatiens reuolat Parnassi in culmina; teque
Patrum inter consulta moras litesque ferentem
Cum Varrone sene, & Vallâ, Orbilioque relinquit.
At non Vergilius tot Graiûm verba modosque,
Grammatici quanquam pro finibus arma mouerent,
Romuleas timuit primus traducere in aures;
Nec lychnum Latiâ quondam Pater Ennius vrbe
Donauit, veniam priùs indulgente Senatu.
Quisque, vt materies, vt res inuenta ferebat,
Eloquij formam prudens cautusque nouabat.
Hæc tantùm nos iura ligant, vt turpe nefasque
Iam sit priscorum placitis discedere. Quo fit
Vt sit certa styli ratio, quam quisque sequatur,
Nec sperare queas veterum transcendere quenquam.
Quid possit vates, quem non audacia tollat
Sublimem? cui non animosa superbia laurum
Ostendat? qui rumpere iter per deuia primus
Non speret? Te Roma olim si prisca tulisset,
Non ad Virgilij numeros, reor, æmula Syren
Instrueres nautas; nec tu, Rapine, Maronis
Ad citharas pariter fidibus concordibus hortos,
Et flores caneres. Non hic color esset vtrique
Scribendique stylus; sed quem sua cuique dedisset
Secreti vis ingenij; quam nempe Catullus,
Quam Flaccus, quam Papinius, Marsusque secuti
Tam vario inter se ore canunt, quàm quisque suum met
Exprimit ingenium. Quanto discrimine distant
Carmen, ad exemplum quod fingitur, & quod ab ipsâ
Indole sponte suâ manat! Namque istud eundo
Acquirit

Acquirit vires ; huic indefessa voluptas
Assidet, huic pernox, & iugis lector inhæret ;
Nec, postquam legit tercentum carmina, versis
Explorat chartis an adhuc pars multa supersit :
Sed cupit vltra etiam, si posset, tendere metas ;
Vsque adeò res ipsa tenet, fallitque legentem,
Quæ sic translucet puro de carmine, vt, instar
Perspicui vitri, nil verba obtenta morentur
Intuitus animi. Qui possit talia vates,
Cui mens insueto si quando exarserit œstro,
Ni veterum quisquam stadio versatus eodem
Comiter arreptum sua per vestigia ducat,
Ille nihil tentare queat? Verùm audio contra
Quid moneas, vocesque tuas & murmura ab vsque
Surrento vehit aura loquax. Nam quis vetat, inquis,
Ne genium ad veterum leges normamque sequaris?
Pingere qui didicit quondam, Vrbinate magistro,
Romuleâ cognomentum sortitus ab vrbe
IULIUS; vt formam pulchri semel hausit, an ille
Italici sic exemplaribus hæsit Apellis,
Vt non marte suo Phlegram, immanesq; gigantas,
Fulmineumque in nube expresserit axe tonantem?
Quæ simul ac videas exclames, *Iulius hic est.*
Paulatim in mores studiosa imitatio transit,
Si tamen ingenua est; non illa pedissequa, ad omne
Demissa obsequium. Nam pulchri est ardua quædam
Seu species, seu forma, suo quæ numine sese
Continet à rebus secreta. Hanc Graius Homerus,
Teius hanc vates, hanc Pindarus, & Maro, primi
Suspexere; dehinc alij, quo quisque tuendi
Scrutan-

Scrutandique acie pollebat firmiùs. Atque hinc
Quæ quiſque obtutu potuit ſubducere furtim
Tranſtulit in carmen. Nec cuiquam ſe Dea prorſus
Indulſit; tantùm illa ſui veſtigia quædam
Diſperſa hàc illàc diuerſo in carmine liquit.
Iam quid agit prudens vates? Veſtigia ſolers
Hæc eadem quærit; quibus vt ſemel hæſit, vt omnes
Hàc illàc ſparſas Veneres collegit; in ipſam
Tollit & ipſe Deam ſublimis lumina, ſiquid
Non obſeruatum pridem ſenioribus illis
Surripere inde queat: quod vbi ſubduxerit, olli
Et verba, & numeros Latium, quibus indiget, omnes
Suppeditat; quin ipſa ſuas quoque Græcia voces
Commodat, ornatuſque omnes, quos poſſit in vſus
Deriuare ſuos. Atque his munitus vtrinque
Præſidijs, quid iam, quæſo, moroſior vltra
Poſcat adhuc genius? Verùm tibi Græcia, quanta eſt,
Ignota eſt, vereor, tellus; fortaſſe nec omnis
Explorata tibi Latij regio vndique, nec tu
Flaminiâ fortaſſe viâ diſceſſeris vnquam,
Puluereum per iter plauſtra & carpenta ſecutus:
Nec, quantùm læuâ dextrâque ſuperſit agrorum
Et nemorum, ſatis vſque vides. Hinc illa togati
Eloquij pedica, hinc tricæ, conſultaque longa
Cum Varrone ſene, & priſcis auctoribus. Audis?
Audio, namque meas demens mihi buccino in aures
Ipſe met, inque tuas vltro meme induo voces,
Quas plus exacuo quàm tu, humaniſſime, velles:
Meque adeò imprudens per ludum vulnere læſi,

Cur

Cui nunc in promptu iam non est posse mederi.
Sed patere hoc etiam, rogo te: non multa supersunt
Carmina, quæ te distineant. Torquatus ad omnes
Delicias Latij finxit flexitque poësim.
Nec non Eridani cycnus, qui carmen in vnum
Miscuit heroas nymphis, & amoribus arma,
Quanquam aliud sortitus iter: de fontibus ijsdem
Multa hausit tamen: & Charites Veneresque pelasgas,
Quas ad nos ausus nemo deducere, primus
Italicæ linguæ Cabrerius addidit. Ecquis
Et nos in priscum sermonem inferre vicissim
Nostra vetat? cur non commercia mutua? cur non
Hinc atque hinc opibus collatis vtraque lingua
Ditescat? Sed enim crispabit Gallia nares,
Quæ nunc è Pindo musas regit arbitra. Quid tum?
Illa suas quoque delicias, inuentaque vatum,
Quos habet insignes, Euandri in regna latini
Deducat. Certis at finibus vndique septum
Est, inquis, sacrum Latium, quos transgredi, & vltra
Tendere si liceat fidenter cuique, vetusta
Barbaries sensim redeat, cultuque profano
Omnia siluescant. Fateor; veruntamen hoc est
Quod queror & doleo. Namque hinc fit, vt ipsa canendi
Materies argumentis nisi consonet ijsdem,
Quæ veteres cecinere priùs; mihi multa supellex
Versibus ornandis, & fandi copia desit.
Ipse nouas etiam Lucretius addere voces,
Illustraturus Graiorum inuenta coactus,
Propter egestatem, Latio dum lingua vigebat.

Iam

Iam quid agam, si festiuo, quo Bernia quondam,
Corripiar Phœbo? Quid si fila aurea tangens
Melpomene inspiret, Cælo delapsa, Petrarcæ
Diuinos numeros, quos sola intelligit auris
Itala, nec quæuis? Qui possim æquare canendo
Tum musæ ingenium, similique assurgere plectro?
Hinc pereunt inuenta fere omnia, quod nequeam res
Conuestire nouas, nisi panno iam antea in vsus
Longè alios secto, resuendo rursus, vt aptè
Congruat. Atque id post multos fac consequar annos;
Quid tum? Continget demum laus illa decembri
Frigidior, quòd sim purè nitidéque locutus.
Hoc est tessellas varias sic arte locarim,
Vt commissuræ lateant, & lumina fallant.
Hæc ego. Tu verò hæc contra. Nam eadem quoq; nostræ
Relligio, & cuiuis cultæ custodia linguæ,
Vt nulli temerè peregrinos addere comptus,
Atque modos liceat, nisi paulatim arbiter vsus
Annuerit. Nec propterea qui carmina cudit
Italicis formis, vsu longo ante receptis,
Laudatur, veluti seriem commiserit aptè
Centonum, aut veterum phrasium populauerit arcam.
Nec refert quod non possis lario ore Petrarcam
Reddere: nec Thusco fas cuiquam reddere plectro
Virgilium; ad viuum quem nemo expresserit vnquam.
Nimirum cunctis dedit hoc natura poëtis,
Vt maius fortasse aliquid possint; sed idem met
Omnino alterius nequeant præstare sequendo.
Huc omnis lis ergo redit, quòd verba nouare
Non

Non poſſit Latium. Verùm fac poſſe; quid inde?
Euaſurum ideone putes opulentius? Erras.
Nam viuæ & vegetæ linguæ quantum aduenit annis,
Tantundem pariter paulatim deperit. Atque hinc
Quæ placuere olim, ceu iam deſuetus amictus,
Nunc neglecta iacent. Contra Latius tenor idem,
Fonte impermixto, puriſſimus vſque perennat:
Quæque olim fuerat, manet, æternùmque manebit
Gratia, maieſtas, candor, vis, atque iuuenta.
Hæc tu. Sed pleno iam margine epiſtola litem
Protrahere vlteriùs prohibet. Quod ſi vſque liceret,
Nec calamo obſtaret iam ferme exhauſta papyrus;
Poſcere adhuc vellem quî poſſim carmina ſacra
Fingere; cùm latiæ linguæ pars magna Deorum
Nominibus vanis, cultuque infecta profano,
In noſtros nequeat, niſi vi, deſcendere ritus.
Deinde noua in lucem quotquot molimina cudunt
Irrequietæ artes, hæc longo ambire neceſſe eſt
Circuitu, vt Caius Rabirius, atque Cethegus
Exaudire queant ſeclis incognita priſcis
Belli inſtrumenta, atque inuenta recentia mille.
Adde quod aonijs numeris pars plurima vocum
Adſtringi nequeat, ceu cùm breuis vna duabus
Hinc atque hinc captiua vrgetur syllaba longis,
Quale tibi eſt nomen, cui Syren ſubſtituenda eſt,
Ne peccet carmen. Quid verò cætera ſempiterno damnata exilio, atque excluſa Helicone
Nomina commemorem, nunquam, niſi corpore ſecto,
Ventura in carmen? Sed & illud non leue, quod ſint
Multa etiam in Latio deſueta & rancida Plauti,

Lucilj

Lucilj atque Ennj. Postremò scribere doctis
Cogimur & pueris tantùm. Sic iudice vulgo
Nostra carent, cuius plausum strepitumque poetæ
In primis spectare solent; rectissima quando
Plerumque est populi concors sententia, quem non
Abripit inuidiæ liuor; pulchrumque venustumque
Agnoscit duce naturâ; quanquam haud sciat artē,
Nec sibi cur placeant norit. Solimæida Tassi,
Quanquam multa olim linguæ non vsque probatæ,
Nec satis excretæ culparet Hetruria, lauro
Donauit vulgus. Vulgus quoque tempora lauro
Virgilij cinxit, cùm docti ad sidera ferrent
Ennium: Et egregium, Ferraria quē dedit olim,
Italiæ vatem, frustra illum, vt traditur, aula
Neglexit: vulgus contra stetit, & meritâ aurâ
Sustulit Eridani cycnum. Sed carmine cogor
Innuere hæc cursim; siquidem vix charta calendas
Accipit, vt prope vix possim subscribere nomen.

IN VENTOS.

VIRO CLARISSIMO

ANTONIO MALLEABEQVIO.

SVB dio expoſitus pictâ mihi flauus in vrnâ
Lapſu improuiſo præceps amaranthus ab alto,
Aëris emenſus viginti circiter vlnas,
Decidit. Hunc noctu ſpeculæ de margine, venti,
Vos exturbaſtis: Nam vobis peſſimus hic mos,
Aggreſſis fruſtra veterem conuellere quercum,
Poſtquam illa & ſtrepitus & flamina inania riſit,
Vim veſtram in teneros & inermes vertere flores.
Teſtis ego: Illa omnis nemoroſa Liguſtidis ora
Margaridos, vobis populata exutaque cedris;
Præque alijs mea quondam hoſpes Venroſia villa,
Quæ mihi reſtituit lauros, deſuetaque plectra.
Quæ vos Riphæis de montibus huc agit ira,
Terriuagi errones? quibus & mare, & vndique tellus
Succutitur; quos Flora timet, quæ nunc anemonas,
Nunc violas ſparſas, & humi verſos calathiſcos
Repperit, & Nymphis ſæua infortunia narrat.
Sic vos nutu adigat pater Æolus æquore ſalſo
Noctes atque dies inuitam vrgere biremem
Fœtam alicâ & ſcombris vſque ad Malabarica regna.
Inde, vbi anhelantes in veſtra redibitis antra,
Ille iterum iubeat pendentia lintea fune,

Tunc

Tunc lota, & nigrùm guttantia, nube latentem
Siccare ad solem. Quondam vnus de grege vestro,
Anxure dum somnos carpebam nocte, fenestris
Extemplo patefactis irruit, astraque coram,
Et rutilam Lunam sudo reserauit Olympo.
Quo strepitu excitus, nigrum cacodæmona ab orco
Immissum extimui. Rursum alter de grege eodē,
Verbanos dum trano lacus, è valle repentè
(Namque ibi in insidijs prædo sub rupe latebat)
Adfuit improuisus agens pluuio axe procellam;
Mersissetque ratem, nisi me florentibus vlnis
Insula, quæ medio surgit pulcherrima stagno,
Borromæorum statio, discrimine in illo
Obuia sub noctem portu seruasset amico.
Illinc ad Rummum versus (hoc namque latroni
Nomen erat) Per me, dixi, nunc vtlibet effla,
Et mugi, atque istud solido de marmore tectum
Excute quantumuis, &, si potes, aufer in auras.
Hæc tutò in tenebris, cœnatus splendidè, & alto
Compositus strato iactabam. Murmure Rummus
Interea in multam noctem latrabat inani.

Si sapis, Antoni; telas, aut vitra fenestris
Adde tuis, oro; ne, si semel agmine facto
Prædones isti irruerint, susdeque tuorum
Congeriem immensam vertant rapiantq; librorū.
Rides: Nam, quamuis dispersa volumina cuncta
Surriperet Boreas, memori tamen omnia mente
In tuto deposta tenes, nilque hæc mea curas
Carmina, quæ frustra in volucres effudimus auras.

Ensis

ENSIS FERRUGINEUS

Armariæ officinæ ſignum.

PROSOPOPOEIA.

QVI ferrum exacui limâ, argillâque poliri,
Vinciriq; auro capulum, aut de more coruſcam
Lamminam lateri ſociam cupis, huc ades. Index
Longæuus ſum, qui loquor, aëre pendulus enſis,
Iam multo ſenio ſqualens & inutilis, haſce
Ante fores. Bello emeritus, poſt prælia multa
(Nam præſens vidi memorandam ad ſtagna Rauennæ
Gaſtonis iuuenis cladem, & miſerabile fatum:
Vidi & Lotrechium furijs immanibus actum,
Cùm pugnam Heluetij non æquo tempore vellent:
Iamque priùs Guelphas, Ghibellinaſque ſecutus,
Nunc has, nunc illas partes, miſeranda per agros
Funera, perque domos, & Thuſca per oppida paſſim
Edideram ſtrages) poſt tot fera prælia tandem,
Bello, vt dicebam, emeritus, longo obrutus æuo,
Iam nunc inualidusque ſenexq; hos ſeruor in vſus,
Signum ex hoc tigno ſuſpenſum: hoc munere fungor.
Hinc auro illuſos currus, ſellaſque volantes
Ire redire diu, famulorumque agmina cerno.
Heu quos in triuio iuuenes, quas puluere odoro
Cæſaries ſparſas video! Quantùm, Itala tellus,

Italiæ veteri diſtas! Quò bellicus ille
Ceſſit amor ferri, & primæuæ gloria gentis?
Illa arma, illi enſes fuerant, quos Martia can
Temporis illius pubes inuicta gerebat.
His Albericus princeps, & magnus alumnus
Sfortia, & Vrbinas ille inclytus; hiſque Colum
Maſtinuſque ferox, alijque, his enſibus, inqu
Confiſi, longis protecti corpora ſcutis,
Solibus, & brumâ durati in bella ruebant.
Tunc fortes validoſque viros, firmiſque lacer
Haud timidos nocturnæ auræ, eoæque pruina
Roboribus natos ætas generoſa ferebat.
Nondum Italis cocolatem aduexerat India, nor
Muſica nocturnis ſcenis vitiauerat aures,
Nec capiti glabro ſummiſerat Anglia crines.
At iuuenes in equis tonſo de more capillo
Membra exercebant venatu, aut ludicra Equeſt
Congreſſi campo Martis ſimulacra ciebant,
Ferratâ dextrâ ſtrictis ingentibus haſtis.
Nunc verò enſiculis auro argentoque coruſcis
Res agitur: meque illo Orlandi tempore natu
Fusbertæ æquæuum gens iſtæc pumila ridet.
Quos ego.... Fac auſint mecum deſcendere i
arctum
Certamen: ferrugineus fractuſque ſenectâ
Vt ſum, diſpeream, ſi non tironibus iſtis
(Mecaſtor) fuluam lamellam in fragmina centu
Diſijciam, intortum capulo quamuis gerat auru
Inque apice extremo fulgens ſcintillet iaſpis.
Talia iactabat; nam portæ in limine durus
Cantaber empturus frameam, veteremque
bipennem
Conſtiterat, qui dicta oculis, nutuque probaba

De

De Muribus & Fele.

APOLOGVS.

Concilium mures quondam fama eſt inijſſe
Semiruti tecti ſub fornice. Nocte ſilenti
E patrijs loculis venere, arciſque repoſtis
Quotquot roſa colunt armaria, quotque ſalignis
In pluteis habitant, aurigarumque latebris;
Qui mactris, olliſque latent, taurinaque lora,
Atq; adipem, atq; vnctas ocreas, & glutina mordent;
Et quibus eſt noctu bellum cum gliribus, & quos
Ieiunos ſaturant, infelix eſca, libelli,
Laureæ, Ephemerides, trita vſu Onomaſtica, amantum
Commentarioli, miſerandaque carmina vatum.
Conſedere omnes ſuffragia collaturi
Re ſuper ingenti. Senior quos inter Erauxtes,
Concilij præſes, qui multâ nocte Platonem,
Marſilijque vetus præroſerat ante volumen,
In medio cœtu ſic fatus. Seriò agendum
Inter nos, Patres, & ſedulò decernendum
In genus inuiſum feles. Sunt cuique latronum
Nota odia, & noſtræ paſſim diſcrimina gentis.
Nuſquam tuta domi penetralia, rimula nulla,
Aëriuſque imbrex, paries, teſtudo, lacunar,
Quò non ſeſe vngue inſinuet teterrimus hoſtis:
Peruia quippe illi ſunt oſtia quæque, relicto
Orbe cauo, quà ſe furtim nequiſſimus infert,
Percurſatque omnes noctuque diuque penates.

Quid memorem bella & cædes, & cædibus ipsis
Intoleranda magis ludibria? Nos, vbi captos
Perfidus vngue tenet, misero lentoq; fatigat
Supplicio, versat, resupinat, iactat in auras,
Indulgetq; fugam, rursumque fugacibus instat.
Denique semineces spirantesque ore prehensos
Furcifer ostentat passim, victorq; triumphat.
Nec fas vlcisci bello tot funera: inermes
Exiguiq; sumus. Nequicquam atrocia quæque
Prædoni experimus: Nequicquam fuste peremptum
Optamus miseri: vana est sine viribus ira.
Fraudibus ergo locus tantummodò, fraude, scelestus,
Atque astu procul arcendus. Vos dicite, Patres,
Vos, lecti proceres, & lumina prima senatûs,
Quæ spes afflictis rebus, bellique cruenti
Effugium, quæ cuique animo sententia surgit.
Nam dolus hic aliquis nisi vires suppleat, aut hinc
In syluas camposq; vagi ni pergimus, actum est.
Sic ait. Illi autem confuso murmure secum
Multa agitant, multa obijciunt, obiectaq; soluunt.
Exploratores primò disponere visum,
Quales consuerunt in castris, ordine certo
Qui vigiles aditus seruent noctesque diesque.
Sed rimosa nimis domus est, & sæpius hostis
Improuisus adest non obseruabilis vlli.
Culmina summa petit, saltu emicat arduus, ipsis
Passeribus tecto volitantibus inijcit vngues;
Nec vis vlla potis tot passim eludere fraudes.
Quare ineunda via est melior; meliorq; ea visa
Agrestes longè præstanti corpore mures,
Qui campos, qui stagna habitant, nemorumque recessus,

E patrijs laribus socios in bella vocare.
Delicijs non illi vrbis, luxuque domorum,
Atque epulis fracti; sed fortia pectora bello,
Audaces animi, solidæq; ad vulnera pelles.
At neque plerisque id placitum. Stipendia terrent,
Ciuilisque metus belli, ne pinguibus escis
Illecebrisq; domûs capti, gens aspera ad agros
Eijciat veteres vrbana è sede colonos.
Hæc potior demum cunctis sententia sedit,
Quam tulit, vt fama est, Turpillus ridiculus mus.
Olli contigerat sedes mundissima tecti;
Tresq; ibi iam menses exceptus diuite luxu,
Hollandas inter telas sceleratus agebat.
Namque armariolo se subdolus insinuarat,
Ordine vbi mappæ digestæ, & cætera lina,
Quæ cedro exanimi, violis, & amaraco odoro
Compta asseruantur textis redolentia cistis.
Horum Turpillus custos, hisque addere lauri,
Quæ deerant, baccas; & olenti spargere lymphâ
Purpureas vittas, ricinia, picta flabella,
Delicias nuptæ spurcissimus ille solebat.
Plorabat misera, & lacrymis conuitia dira
Miscebat; quoties puro certantia lacti
Fœda intus maculis bombycina perspiciebat.
Et malè sit muri, aiebat, qui proluit omnia,
Fæcibus atque suis mi spurcat lintea, & omnes
Commaculat limbos, byssoq; indormit & ostro.
At te ego si possim semel hic comprendere, nequam,
Tete ego qui deceant mores, scelerate, docebo.
Nequicquam interea susdeque inuertere cuncta,
Deprensura intus prædonem. Fugerat ille
Iam priùs in tutum. Nam præuia Lisa catella,
Quæ gressus semper comitari assuerat heriles,

Ex oricalcho agitans collaria tinnula longè,
Ædibus hinc atque hinc audacula discurrebat
Quo sonitu admonitus dominæ aduentantis, in
imas
Ille recedebat latebras. Sic lusεrat omnes
Femineas iras, sic dudum impune latebat.
Historiam hanc coram narrabat fusiùs ille;
Et risere dolum iuuenes, nec se temere
Longæui patres. Ille autem tempora nactus
(Consilijs nam sæpe iocus dat prouidus ansam)
Cur & nos, inquit, quando hæc tenet anxia cura,
Non eadem streperis vocalia cingula bullis
Inijcimus feli? Nunquam improuisus adesset,
Tinnituq; procul se proderet improbus hostis.
Sic ait; & Patres tantisper rem meditati,
Vt faciunt qui vina probant, eaque optima
norunt,
Inclinare aures vtrinque ad pectora, sese
Intentis oculis circumspectare vicissim
Nutibus; vnanimes omnes hoc denique velle:
Hoc Poliphon, hoc Licophynax, seniorque
Lichenor,
Artophagusq;, omnes illorum è sanguine auorum,
Qui bello quondam ranas fudere palustri,
Quos citharis olim Graijs celebrauit Homerus.
Hoc igitur fixum sedet omnibus, omnibus vna
Atque eadem penitus concors sententia votis.
Quæritur ergo, oneri qui sese accingere tanto
Pro laribus sacris, patrijsque penatibus ausit.
Verùm hic longè aliâ rem quisq; expendere lance,
Nemo prior tentare vadum, se quisque fateri
Immeritum, tanti cui cedat gloria facti,
Atq; has atq; illas (vt fit) prætendere causas.
Huic inuenta domi sibi iam penetralia tuta,
Quò

Quò neque se insinuet cæli spirabilis aura:
Huic pes exustus dum lampadis ambit oliuum,
Stigmate quo claudus vix ægrè incedere possit:
Huic nidus natorum ingens in luce relictus,
Quem, nisi præpropere abscondat, sibi degulet
hostis.
Talibus, incerti quid agant, consulta trahebant
In noctem. Strepitum interea de culmine tecti
Senserat excubitor felis, tacitèq; reposti
Fornicis obscuras latebras de more subibat.
Lætitiâ gestire auidus latro, ac pedetentim,
Conscius audacis facti tentare lacunar.
Verùm, vbi nequicquam sese intromittere rimis
Luctatus pede & vngue diu miser institit; iram
Non tenuit, gemitumq; dedit: quo fulguris ictu
Percussi, hàc illàc per gypsea rudera cuncti
Haud mora dilapsi subiere foramina nota
Illico: Sic cœtus congressusque ille solutus.

CARMEN ANTIQUUM

A Pythœo Iurisconsulto in auitâ bibliothecâ repertum, & Iusto Lipsio dono missum, cui titulus PERVIGILIVM VENERIS.

CAROLO MARIÆ MADDIO, VIRO CLARISSIMO, Philosopho, Oratori, & Poetæ celeberrimo.

DVM legeret noctu conferta volumina iuris
Iuris Cæsarei interpres clarissimus olim
Pythœus; plutei è forulis emissa repentè,
Virginis ægræ instar, tenuissima venit ad aures
Vocula. Pythœe, ah! miseræ succurre puellæ,
Tempore quæ longo iacet his inclusa latebris.
Itala sum, furto sublata Elegiola, patre
Orba meo; Rapuere Hunni, gens inuida quondam
Italiæ. Ah! tristi peregrinam carcere solue;
Hisque (rogo supplex) immanibus eripe libris.
Sic illa. Attonitus præses, face præuiâ, & aure
Intentâ, gressumque ferens, vnde ille dolentis
Exibat gemitus, summotis denique magnis
Codicibus, consulta inter responsaque iuris
Inuenit flentem. Quis te prædo impius, inquit,
Abdidit

Abdidit his tenebris, misera heu virguncula? Vosq;
Insontis casum tacuistis, turba forensis
Librorum, Pindo implacabilis? Hæccine verò
Sacrarum vobis custodia tradita legum?
Talibus indignans, squalentem puluere multo
Excussit, digitisque atram summouit Arachnem,
Et cariem, & resides blattas. Sic denique tersam,
IUSTE, tibi donum, LIPSI, transmisit habendam.
Inque ægræ assidens, quam triste momorderat æuum,
Diceris haud multis læsam instaurasse diebus;
Quæ nunc compta tuis in libris fertur in auras,
Et patrio tandem spatiatur libera cælo.
Infelix tamen vsque, Deæ quæ sacra Erycinæ
Festa canit, fronde & Cyprijs circumdata vittis,
Carcere digna illo, quo pridem obscura latebat.
Hæccine per medium vulgus pudibunda puella
Ausa docere palam! vigilem traducere noctem,
Quæ Veneris lucem præit! & præcingere myrto
Tempora! quæq; altè feriant monstrare sagittas!
Ista, amens, medias passim vulgare per vrbes!
Nec sacras leges, nec iura horrenda vereri!
At tu, Pieridum decus, atq; amor, inclyte MADDI,
(Namque tibi eloquio sanctos inducere mores
E Cœlo superi dederunt) hanc moribus, oro,
Sume refingendam, ne Cypridis ampliùs illa
Nomina depromat, neu talia proferat vnquam.
Spero equidem haud longo studio emendare licebit,
Inque sacros, quæcunque canit, traducere cultus.
Nam simplex virgo est, veteres edocta deorum
Ritus, quosq; olim didicit, canit inscia amores.
Hæc ego viuenti nuper tibi carmina, vates,

Heu fera, heu non ad te peruentura pararam.
Scilicet, ipsa hæc dum canerem, iam spicula, & arcum,
Iussaque diuus Amor dederat tristissima morti;
Secretòque eadem fidæ commiserat auri,
Ne quis resciret, ne supplex fortè querelis
Orando posset lacrymis auertere fata.
Quid moror, atque iterum crudelia vulnera, tracto?
Illa caput redimita rosis (namq; inclyta circùm
Cœlestum manus horrentes velauerat ostro
Sidonio rictus, atque ipsam flore sagittam
Et lauro intortâ, vittisq; absconderat aureis)
Illa, inquam, volucri placidoque simillima somno,
Quàm potuit tacitis subijt conclauia pennis.
Illic mœsta fides, vultum demissaque honestas,
Et multùm illacrymans pietas, atq; abdita nigro
Musa dolens velo, morituri ante ora parentis
Stabat acerba gemens, fatis intenta supremis.
Iamque sagittiferâ iaculum lethale pharetrâ
Eductum curuo Libitina intenderat arcu,
Et feriebat. At, heu! luctu confusa precantum,
Et patriæ ante omnes lacrymis surda astra cientis,
Atq; sinum, & dextram contra tendentis inermem,
Illa, ferox quamuis, non exorandaque votis,
Substitit, & versâ ceruice rogabat Amorem,
Qui præsens aderat, num dura facessere iussa,
Num vellet tento dimitti spicula neruo.
Annuit ille oculis, simul irreuocabile telum
Excussum venit. Charites abiere repentè
Ingenuique ioci lacrymis manantibus ora
Perfusi, per tecta vagi singultibus ægris.
Ipsa atro obduxit scenam Comœdia velo
Non retegendam vltra; nam risus, gaudia, & omnes,

Haud redituri vnquam, genij excessere per auras:
Et nunc muta sedes posito tristissima plectro,
Orba tuo infelix desertaq; vate Poësis.
Nec potes irasci fatis, nec ferre querelas
Ad superos; quid enim contra, pulcherrima, possis?
Nam tibi de Cœlo venit irreparabile fulmen.
Ipse tuus Cœlestis amor te vulnere læsit;
Ipsa tua (hoc etiam deerat) stant carmina contra,
Et rebus prohibent fluxis impendere fletus,
Teque iubent miseram tua iungere gaudia Cœlo.

Naufragium Classis CAROLI V. in Africa, dum IVLIAM CÆSAREAM præsens obsideret.

ANDREÆ AB AVRIA Fides & Constantia.

IAM formidatum nautis præuiderat axe
Obscuros solitum nimbos portendere sidus
Auria, Cæsareasq; acies malè præscius Afris
Nequicquam insistierat quamprimùm abducere terris.
Ergo, vbi iam propiùs venientis signa procellæ,
Nimbiferique procul prælensit murmura venti;
Iamq; atras cogi nubes, iamq; aëre vidit
Collucere ignes, & crebra tonitrua longè
Audijt; alte animo reputans Neptunius Her
Cæsaris exitium malefidâ in litoris orâ,
Quæq; acies fessas clades miseranda maneret,
Stans tumido in pelago de puppi interritus altâ
Ingemuit, rupitque senex has pectore voces.
Hæc ego prædixi: iuuenis sed præscia Cæsar
Nil monita extimuit. Iam nunc nostra omina sentit,
Atque olim hic turbo venturos instruet annos.
State, viri: antennis substringite vela: marinos,
Quà veniunt, prorâ obuersâ perrumpite fluctus:
Ne trepidate; adsum salsi vetus incola regni:
Longè alios fluctus, tempestatesque subegi.
Alta tene, rector claui: saxa æquore tecta,
Abstrusasq; aras, insidaque litora nosco:

Hàc

Hàc iter, hàc curſus: me cætera vela ſequantur,
Talia iuſſa dabat. Verùm alto obſcurior vſque
Nox incumbebat ponto, Libycique Notique
Turmatim exierant quaſſis immanibus alis
Effuſi e patrijs antris. Iamq; atra profundo
Nunc has nunc illas hauribant æquora puppes.
Nequicquam miſeræ tonitru æris poſcere in alto
Subſidium fluctu, nequicquam tendere dextras
Exanimes nautæ, vocesque attollere cælo.
Quis pelagi horrendam faciem, quis murmura narret,
Nimboſamq; hyemem, flagrantesque æthere nubes?
Nam Cælum ad Boream, veluti vulcania fornax,
Horrificis interuallis ardebat, opacâ
Nocte interlucens; diroq; in lumine circùm
Splendebant latè ſpumanti in littore fluctus
Alliſi ſcopulis, iacto vſque ad ſidera rore.
Hàc illàc pelago ſparſæ fluitare triremes,
Albida quas ſaltu fracta vndique tranſilit vnda.
Aſt aliæ in patulas (viſu miſerabile!) ſyrtes
Ferri præcipites, prorasque alliidere ſponte
Euaſuræ iras pelagi. Circùm omnia ſæui
Littora compleranr Numidæ, pharetrataq; turba
Maurorum egreſſa ad prædam, iactisque ſagittis
Arcebant profugos terris. Ergo Auria latè
Proſpiciens oculis claſſem, ſpem Cæſaris, omnem
Ponto abſorberi, & circùm maria vndique ſparſa
Antennis fractis, ſtantesq; in littore gentes
Cæſareas, reditum quibus æquor, nauibus hauſtis,
Iam ferme abſtulerat; furijs cælique marisque
Iam victus, magnos fertur nudaſſe lacertos,
Ferratumque manu contum ſtrinxiſſe minaci,
Omnia Neptuno ſimilis vocemque, capilloſque,

Hirſutosque ſinus. Sic altâ immobilis Heros
Conſtitit in puppi, atq; oculos vultusq; tremendos
Obuertit pelago ſæuisque Aquilonibus: &, Me,
Credo, inquit, noſtis. Nobis hæc credita claſſis;
Quæ Libycis nunc fertur aquis. Nec quærere veſtras,
Quas tegit æquor opes, huc venimus, aut peregrinas
Auehere hinc ratibus merces; ſed plectere bello
Prædones terræ pelagique. Audiſtis? an vltra
Audire eſt aliquid, quod fortè... Haud plura locutus,
Lumina defixit ponto. Mirabile dictu!
Neptuni voces, atque ora ſimillima venti
Extimuere; iras timidi poſuere: ſonantes
Collegere alas; nec ſe auſos talia ſponte,
Sed Stygis imperio ac iuſſu, Eumenidumque flagellis
Actos aiebant; tacitique per æquora ſenſim
Poſt alios alij, trepidi in ſua regna redibant.

Liber vniuersam Mathesim continens cur sub homine PALLADIS in lucem venerit.

AVctor cùm nollet permittere nomina libro,
Quæ precibus supplex nequicquam sæpe rogarat;
Ipse ferens ægrè duri mandata parentis,
Nolenti similis lentè prodibat in auras.
At sacra Vranie, cuius cælestia secum
In lucem veniens stellarum arcana ferebat,
Mota pijs lacrymis (quando hæc spes vltima restat)
Illum mœrentem diuinæ in tecta Mineruæ
Transtulit, auditis siquam Dea fortè querelis
Ferret opem. Stetit ergo, animis nil territus, inter
Ingenuas artes centum, centum ordine longo
Astantes solio Cælestes vndique Diuas,
Palladiâ tandem causam oraturus in aulâ.
Mirantur decus insuetum, vultusque loquentis,
Præsentem vt ferat ille Deam, lucemque supernam
Nil trepidet. Stupet ante alias Tritonia Pallas
Indolis excelsæ partum, non illa parentis
Ignara, vnde animum soboles inuicta trahebat.
Dissimulare tamen, geniumque lacessere dictis,
Atq; altos tentare animos iuuat. Ergo, vbi finem
Imposuit precibus, suaque infortunia cœtu
In medio retulit; paucis Dea virgo locuta est.
Haud

Haud equidem inuitum soleo compellere quen-
quam;
Vtque etiam id vellem, nequeo, dum nomina celas,
Auctoremque siles. Non te tamen irrita vota
Effudisse velim, nec frustra adiisse Mineruam.
Sed priùs, ad superos quæ te fiducia tollat,
Quidue feras populis, quæ seclis digna reueles
Munera, scire iubet. Sic deinde effata, volumen
Conscia diuinis manibus, gremioque receptum
Explicuit coram. Cœli se machina primum
Obtulit: Ipsa suos agnouit protinus orbes
Vranie, & digito prior occupat, astraq; signat,
Stellarumque vias. Tum circumfusa Dearum
Turba super certatim oculis sibi quæque laborat
Explorare opere in tanto quid sublegat, & quam
Partem habeat. Titulos furtim (dum singula Pallas
Euoluit manibus) confuso murmure lustrant.
Hinc voces variæ: Nostras hæc pagina terras:
Hæc numeros habet: Hæc fluuios, æstusque
marinos:
Hic numeri rursum diuini inuenta Neperi:
Hic elementa nouo texta ordine, vinctaq; nexu:
En spatij omnigeni mensuram: En concaua vitra;
En specula: En Arabum labyrinthos cossica signa.
His superûm dictis late omnis perstrepit aula.

Præcipuè Dea, quæ belli quoque præsidet armis,
Numen vtrumq; implens Bellonæ & Palladis, arces
Innumeras, centumque modos, molimina centum,
Quotquot prisca dedit, quotquot noua protulit
ætas
Hostibus arcendis, oculis intenta volutat.
Vtque hàc atque illàc libauit plurima cursim
Versauitq; manu, sic rursum Diua locuta est.
At tu equidem his coram superis (nam pectore
clausa,

Et

Et procul à terris seruabimus omnia) tandem
Securus posses genitoris nomina fari:
Aut, si forte tibi promissa silentia, saltem
Auribus haud renues, credo, committere nostris.
Sic ait. Ast animo intrepidus negat ille fateri,
Secreti fidus custos, penitusque repugnat.
Idq; vnum supplex, inquit, tua numina posco
(Quando aliter nequeo patrijs obsistere iussis)
Vt saltem in populos veniens & luminis auram,
Ne longus labor annorum sim creditus, in quem
Noctes atque dies, tranquilla per otia, totum
Impendisse æuum videatur belliger auctor,
Longè alijs curis, & rerum pondere pressus.
Tum Dea voce graui fingens, quam non habet, iram,
Maiestate minax, vultuq; erecta decoro,
Hos, ait, hos animos supplex geris? Insuper audes
Implorare etiam mea numina, opemq; precari?
Mene adeò ignaram rerumq; hominumq; putasti?
Scilicet ignotus terris, & nocte sepultus
Ille tuus, credo, latet heros; famaque nondum
Auditum cœlo nomen super æthera vexit,
Quærendum, reor, in populo, vulgique tenebris.
Quid si hæc clausa sinu tua sancta arcana reuelem,
Diuinemque tibi? Tu nostro assuetus Olympo,
Stellarum, & Phœbi speculator, siccine diuûm
Inscius, vt credas posse ignorare Mineruam
Te Ducis inuicti sobolem, te Principe natum?
Quem puerum, prisco heroum de sanguine auorum
Occiduæ Hesperiæ, teneris iam ducere ab annis
Ipsamet edocui turmas in prælia equestres,
Cùm genitor Prorex Afros compesceret armis?
Quem, tribus emensis vix lustris, iam dare iura
Vrbi-

Vrbibus ac regnis, patrijs succedere curis,
Et populos regere, extincto genitore, coëgi?
Hunc non fixum animis, non alto in pectore,
seruem?
Sic tu Deliaci quandoque altaria Phœbi
Duplo augere cubo, sic recta & curua vicissim
Conciliare, diu tentata ænigmata, nosses,
Vt mihi nota oris species, vt cognita virtus.
Huic Dea scribenti, inter mille volumina, linguis
Europæ varijs, interpres noctibus adsum:
Huius sæpe comas lauris Helicone reuinxi:
Hunc in bella sequor, dum te tua scrinia longè
Interea seruant; nec sæua pericula cernis,
Quæ nimiùm fidens subit ille. Moguntia, Nicer,
Et Bonna, & Sicoris, nuperq; Druentia testis,
Et Rex Eridanus fluuiorum, atque alta Pyrene,
Nubiferæque alpes. Media inter fulmina Martis,
Et fumum, atque ignes, & dira tonitrua mixtum
Iam morti eripui toties, clypeoque recepi
Ipsa meo, hoc, inquam, clypeo, venientia tela.
Tuque nouam & terris peregrinam Pallada censes?
Et potes hæc superis, medioque abscondere cœlo?
Quid si iam tandem (quæ nostra potentia) quid si
Hic coram ante oculos præsentem in lumine claro
Ostendam? Magicas me denique cogis ad artes,
Vsque adeò austerum Geométram euincere
durum est,
Assensus nunquam solitum nisi ferre coactos.
Hos igitur pictos aulâ circumspice vultus,
Et vario simulacra virûm conflata metallo.
Effigies, quascunque vides longo ordine circùm,
Palladis Heroas referunt. Hunc nostin' ahenâ
Fulgentem galeâ, niuibus quem concolor albis
Portat equus, formâ egregium, nostrâ ægide, &
armis Lucen-

Lucentem? Hoc robur non eluctabile dextræ,
Dextræ, inquam, Herculeæ cernis, vultusque serenos,
Et frontem infessam genijs ridentibus? (a) Ille est.
Sic olim armatus Marti Germaniæ adhæsit
Ad Rhenum Lotharo, qui, si nunc viueret, atq; hæc
Audiret, legeretque oculis; agnosceret ille
Hoc tacitum nomen, quod secum in sydera vexit:
Talem cæruleo Regina Ligustica vidit
Stantem in puppe mari, prohibentem aduertere ripæ
Admonitas longè proras, cùm tenderet hostis
Antennas contra nequicquam & carbasa ventis;
Talis & obsessos ad muros feruidus ibat,
(Si finerent) peditumq; sequax iam mouerat agmen,
(Hoc ego consilium dederam) allaturus in arcem
Allobrogum, longo fessam luctamine Martis,
Suppetias tandem summo in discrimine rerum.
Et nunc è castris reducem post horrida bella
Mirantur populi; & quoties ante ora per vrbem
Altus equo inuehitur, plaudentum it clamor ad auras
Per fora perque vias: Hic est ille inclytus, ille
Heros magnanimus, quem miles in ardua quæque,
In quascunque velit partes, extremaque mundi,
Sponte sequax, vltroque volens comitetur euntem.
Hic famam, & clarum nomen virtutis Iberæ
Sustinet: hic toties stetit imperterritus inter
Sibila fatiferi plumbi, non inde reuulsus
Nec prece nec monitis, nec passim morte cadentum
Cæsorum ante oculos: hunc tandem, hunc astra dedere
Custo-

(a) *Marchio de Leganes.*

Custodem Italiæ, qui vela inimica per vndas
Tethyos Ausoniæ, circùmque Alpina frementes
Claustra irrupturos arceret finibus hostes.
Talia per populum vulgò exaudita feruntur.
Tu verò has credis non vsque ad sydera voces
Attolli? Hos plausus, hæc nomina posse latere?
Hæc postquam cœtu in medio Tritonia questa
est,
Composuit frontem, simulataque nubila tersit,
Blandiùs arrisit, roseoque hæc addidit ore.
Ast ego, læsa licèt grauiter, non aspera tecum
Bella volo; centum munitas scilicet arces
Obijcis, & fossas, & propugnacula contra:
Non æquo valeam tecum contendere Marte.
Quin vltro pacem Dea posco; &, nequa supersint
Dissidia, oranti poscentique annuo votis.
Macte animis ergo, quamprimùm in lumen itura
Inclyta progenies; neu te cura anxia tangat,
(Hæc quando tibi causa viæ) quòd nominis expers
In lucem venias, & se tibi deneget auctor.
Ipsa meum nomen Pallas, titulumque Mineruæ
Substituo, Auctorisque loco me pagina prima
Exprimat hoc ipso è folio præcepta ferentem.
Sic tibi consultum satis est: iam parce querelis.
Nunc verò hæc memori, quæ dicam, mente
repone,
Atq; animis serua. Quamprimùm in tecta reuersus
Veneris in patrias sedes; Genitoris ad aures
Hæc mea dicta feres. Nosco quid cogitet, & quos
Ingentes agitet tacito sub pectore sensus,
Et video mentis molimina, quantaque Ibero
Adderet ille Ioui, cui militat; & quibus intus
Æstuet impatiens votis, dum tempora rebus
Opportuna videt, venturaque præuidet alto.

Ipſa quidem præſens adero, ſolertia quantùm,
Ingeniumque ſagax valet: At non omnia Pallas
Vna poteſt, neque de medijs excludere ſulcis
Poſſumus armatas acies, ceu tempore priſco
Thebanis ſegetem bellantum eduximus aruis;
Nec Dea theſauris præſum, quos exigit ingens
Difficilis Mauors, & inexaturabile bellum.
Sed neque ferre poteſt mitiſſimus ille querelas,
Nec patitur luctus populorum; ſed quoque fidis
Militibus bello meritis, pretia æqua laborum
(Hoc certum, hoc altè fixum) ſtat cuique referre.
Hinc æſtus varij, hinc animi iuſtiſſima cura.
Ne ſuper his verò toties oracula noſtra
Conſulat: Hunc vnum Pallas diſſoluere nodum
Perplexum nequeo. Nec tu, qui cætera, ductis
Orbibus & ſpiris, obſcura arcana recludis,
Difficile hoc, ſtudioſe liber, problema reſolues.
Talibus effata eſt Pallas; tum denique eburno
Surrexit ſolio: dextrâ læuâque ſequuntur
Diuæ immortales: ſtellati ſyrmatis aurum
Suſtentant fidæ comites: Illa vndique lucem,
Quà graditur, cœlo ſpargit; perque atria longa,
Secretaſque aulas, Iouis alta in tecta receſſit.

MO-

MONITVM.

INdomitis ab equis raptus per deuia cursu,
Præ rapidis vtcunque trahi videare quadrigis
In præceps, caue ne subitâ formidine tactus
Exiliens temere è rhedâ, dum concita fertur,
Inconsulto ausis in tutum euadere saltu.
Hinc tibi pernicies & lethum certius instat,
Quàm si per mille anfractus flexusque viarum
Aspera quadriiugos effrænes semita ducat.
Nam quoddam est certum grauia intra corpora punctum,
Vnde æquis pendent momentis vndique partes:
Hoc vi diuersâ si tempore agatur eodem,
Nimirum curru, obliquoue per aëra iactu;
Inde exlex oritur commixto linea (a) motu,
Quam nullâ ad legem Cartesius exigat arte.
Quippe illud rectâ fert impetus ille quadrigæ,
Qui tibi inest, quamuis ægrè discernere possis;
Parte aliâ celebrem, proiecto corpore, curuam
Describit, quam rectangli dat sectio coni.
Inde fit vt nequeas librare per aëra saltum,
Quem varias adeò in partes non vna trahit vis.
Atque ideo, hoc mistum qui nesciat, hic sibi certò
Exitium partum tali in discrimine norit.
Nec te præruptus callis, nec fossa, nec ingens
Terreat ante oculos decliue. Hæc quippe feroces
Terricula (haud dubites) sistent propiora iugales.
Nonne vides vt sæpe manu puer obuius illis
Intentâ, obiectu vestis, vultuque minaci

Præ-

(a) *Intellige eos motus lasos à medio; cæteroquin ex eorum misturâ adhuc nasceretur Parabola.*

Præcipites teneat? Quantò id magis obuius amnis,
Aut rupes poterit? Verùm formidinis hoc est
Eligere in rebus subitis peiora, nec vllam
Ferre moram, atq; illuc, quò mentem pertrahit atri
Terroris nutus, ruere illico. Falleris ergo
(Da veniam inculcanti eadem; nam carminis huius
Vtilitas potior mihi laude est) falleris, inquam,
Quòd te in quadrigâ currente quiescere censes,
Atque è stante loco iactu te impellere certo
Deceptus reris; nec vim tibi inesse trahentem,
Effusis quâ fertur equis rota feruida, sentis.
Quod ratione pari poterunt te plura docere.
Nam si, distentis dum puppis it incita velis,
Deijcias lapidem summo de vertice mali;
Hunc rectò in speciem lapsu descendere ad imum,
Nec minimùm à prorâ cursum obliquare videbis:
Idque ideo, cursu nauis quia fertur eodem
Iam priùs impresso, vimque illam seruat, ab alto
Dum cadit, atq; vnâ in partes transfertur easdem.
Falleris vlteriùs, quòd stans vereare pericla,
Quæ præsentia equos effrenes illico sistent.
Namque hos in cursum effusos & sponte ruentes
Quod præceps rupes, aut ripa, aut fluminis vnda
Hauserit; id, credo, vix fortè audiueris vnquam.
Innumeris contra cædem, aut miserabile vulnus
Lethifer iste tulit properâ formidine saltus.
Hęc longè vtiliùs noris, quam si angulus in tres,
Aut quotuis æquas partes tibi rite secetur:
Aut extrema inter duo si totidem quoque eadem
Continuâ in ratione tibi interposita locentur.
Ista globis poterunt quippe vnum æquare duobus;
Illa autem in numero viuentum te retinere
Interdum valeant, donec tibi stamina Clotho
Transferat in plenos exhausto vellere fusos.
IN-

INVOCATIO ZEPHYRI Poeticæ prolusioni præmissa ad Rhetores, exeunte Iulio.

O Zephyre, hîc morimur; tuque æthere forsan aperto,
Sole sub ardenti, medioque in puluere, circùm
Messores duros volitas, & crinibus illis
Te, miser, inuoluis, quos tangere corneus ipse
Pecten, & vnda timent. Cur te, & tua flamina, demens,
Tam miserè perdis? Non illi hæc munera curant,
Queis multò potior nigro foret amphora, crede,
Plena mero. Viden' vt nodo implicuere capillos,
Queis tete illaqueas, auersaque terga dedere
Trituræ intenti? Quin tu, quocunque vagaris,
Seu tenet herba virens, seu puri glarea fontis,
Huc, optate, veni. Te carbasa cærula picto
Accipient gremio, te plurima tænia collo
Reticulata vocat: reptabis garrulus inter
Dispersa hàc illàc folia, aoniosque libellos:
Mille galericulis insistes: plumea fortè
Ingenia inuenies tibi certatura volando.
Audijt: Huc roseos vultus, huc flexit ocellos,
Intentusq; silet. Nunc, dum secum hæsitat anceps,
Neglectum simulare iuuat, restinctaque vota.
Namque, vbi contemni se viderit, illico blandus
Huc aderit. Vos interea, dum flamina differt,
Æstum importunum pictis remouete flabellis
Segniter, intentique animis audite canentem.

Nam

Nam mihi narranda est pulcherrima fabula: Nempe
Vt prima vrbanos mores induxerit olim
Alma Venus terris, cùm primùm condidit vrbes
Prouida mens hominum Saturni tempore; vt æreas
Tum Dea furcillas, vitra, & coclearia fœdis
Intulerit mensis, strophijque, & pectinis vsum,
Forficulasq; nigris resecandis vnguibus; & quas
Sancierit pœnas ructantibus ore Falernum,
Quasque manu nares fœdè emungentibus, & quas
Denique de plenâ merso ore bibentibus orcâ.
Digna cani res est: Nam prima exordia sumpsit
Fortuitò e cœnâ, quam, gentibus vrbe coactis,
Cùm celebranda forent certo connubia ritu,
Tum primùm Sponsis Fauni Satyrique dedere.
Ad quos alma Venus pariter delata quadrigis,
Cum Nymphis accita suis ex æthere venit.
Ergo quid acciderit diuæ inter fercula; vt illas,
Quas moqui, vrbanis seruandas gentibus, inde
Extuderit leges; vt deinde Hetruscula easdem
Auxerit, atque alias adiecerit Arnia (nomen
Hæc Arno dedit, Hetruscis dedit altera Nympha)
Hinc canere aggrediar &c.

SOM-

SOMNIA.

Quàm vario mihi tetra abijt nox concita Morpheo!
Elysij in primis campos per somnia vidi,
Et tacitum Lethen, animasque in lumen ituras,
Quæ fluuio acclines obliuia longa bibebant.
Has inter procera senis venerabilis vmbra
Horrebat latices pigros, atque ora negabat
Mergere somniferâ in lymphâ; nec sydera rursum
Aspicere & solem tanti censebat, vt æquo
Ferre animo posset tot parta laboribus olim
Perdere, tantarumque haurire obliuia rerum.
Hic ille Adriaci decus immortale Senatûs
BEMBVS erat; claro quem nomine cætera turba
Compellabat, vt ad superos de more migraret:
Nam Phœbus reditum impetrauerat illius, etsi
Elysij nondum iustos expleuerat annos.
Ille autem tot præclaras, quas hauserat, artes
Adduci haud poterat tristi vt demergeret amne.
Hæc intempestâ vidi, vt reor, abdita nocte,
Cùm nebulis somnus mentem grauioribus vrget.
Dein versa est scena. Elysijs abeuntibus, atrum
Transferor in pagum, quò gens confluxerat ingens,
Condensique forum miscebant murmure magno
Agrestium cœtus, atque innumerabile vulgus.
Nundinæ erant, queis ad libitum se quisque vicissim
Permutare alio poterat, si nempe pigeret
Fortè sui quenquam, inque alium migrare proinde
Vellet,

Vellet, permutando, vt mercatoribus eſt mos.
Ipſe autem cum ruricolâ præſente videbar
Re ſuper hâc altercando de more paciſci.
At, bene penſatis hinc atque hinc omnibus, aſper
Villicus adduci haud potuit. Se nempe beatum
Conditione ſuâ aiebat, qui duceret annos
Tranquillos, cui nulla animis abſcondita cura
Pectora perfoderet ſtructo intra viſcera nido.
His quoque diſcuſſis, aliud mihi in æthere Morpheus
Obtulit ante oculos monſtrum. Mauortia namque
Stella adeò terris acceſſerat igne propinquo,
Vt cæco in Phœben impegerit acta rotatu,
Quæ rimam duxit vegrandem; atque inde per auras
Lampades, & rutili prodibant vndique lychni,
Innumerique globi, & faculæ, bullæque pluebant.
Vah! quibus inconſtans lepidis concordia mimis,
Nil mentem veritis, animi in penetralibus acta eſt!
Dic age, dic, Morpheu, qui talia ludicra fingis,
Vt diuerſa adeò, ſerie nexuque ſine vllo
Tam vario occurſu tot rerum exotica miſtis
Vndique imaginibus truncis ſimulacra ferantur.
An, veluti puerſum diſcentum è gymnade plenâ
Doctor vbi ſeſe paullùm ſubduxerit, illi
Continuò hâc illâc nugis & murmure multo
Diſcurrunt varij; haud aliter, ratione magiſtrâ
Tantiſper ceſſante, omnis turba illa volucris
Spectrorum, vt catuli caueis laqueiſque ſoluti,
Protinus exiliunt, & feſta tripudia ducunt?
Sic reor. In nobis eſt quædam nempe facultas,
Peniculis viuis ſe ſponte mouentibus, omnia
Ad viuum referens. Hanc mens regit ordine certo
Aſſiſtens operi, & præſcribens ſingula nutu.

Ni faciat; volat illa exlex, deliria pingens,
Qualia murorum in limbis descripta videmus;
In quibus interdum gryphi de vertice natum
Conspicimus florem, cui stans in culmine Syren
Ædiculam manibus gestat, quam tænia longa
Alligat, atque hanc apprensam grus sustinet vngue,
Cui rostrum in frutices & baccas, cristaque in vuas
Desinit: Haud secus hæc pictrix insana vagatur,
Sic pueri conscribillant quæcunque papyro
Ad calamum veniunt: Sic leni concita vento
Lympha tremens torquet rerum simulacra sub vndis.
Hæc vis ante alios insano concitat œstro
Aonios vates. Nam dura in marmora versam
Tantaliden, & matre satos tellure gigantes,
Et reparantem artus sæuo in certamine Orillum,
Nec non roboribus textum, atq; in mœnia ductum
Instar montis equum, congesto milite fœtum,
Atque hippogrypho subuectum Atlanta per auras,
Et quæcunq; olim cecinerunt monstra Camœnæ;
Talia non ratio, non mens (quippe absona) cudit;
Sed sensus parit iste amens, mentisque magistræ
Explicat ante oculos. Illa autem digerit omnia,
Inque vnum cogit, delectu singula multo
Expendens caute, statuitque simillima vero,
Iisdemque instillat mores, præceptaque vitæ,
Collocat & mutat, variaque in luce reponit,
Donec in integram coëant idolia formam.

DE

DE CVCVRBITA ET CEDRO APOLOGUS.

Cedrus in aprico pulcherrima creuerat horto,
Cui sensim adrepens intorta cucurbita trunco,
In summum culmen paulatim euaserat. Vt se
Ex humili areolâ sublimem vertice in illo
Vidit, & in ramis turgentes vndique natos,
Vtq; suos flores, folia amplaq; circumspexit,
Et se maiorem decuplo ceruice coloni;
Intumuit fastu quantùm nec Tantalis olim
Ausa gemelliparam præ se contemnere Diuam.
Iamq; cucurbitulis misceri aurantia mala,
Gnatis nempe suis, & odoros serpere cedros
Inter natiuos calathos, atque insuper ipsos
Velle suo citrinos ramos se iungere cauli,
Dissimulans quamuis, ægrè grauiterque ferebat.
Præterea rure exceptus dum circuit hospes
Areolas has atq; illas, & singula lustrat,
Attonitus monstro, Quàm vasta cucurbita! nusquam
Turgidiorem, inquit, vidi. Peragrauerat ille
Italiam, Belgas, Hollandos, atq; Britannos,
Credo etiam Ægyptum, & Syriam lustrauerat omnem,
Nec simile in terris portentum inuenerat vllis.
Hinc alij atq; alij acciti, quos fama trahebat
Hortensis dominæ. Mirantur vt ardua tantam
Extulerit molem; vt centum circumdata natis,
Cœlicolas inter veluti Berecynthia mater,

Creuerit in ſuperos. Quod ſi fortuna dediſſet
Proceræ adiungi platano, aut ſi fortè cupreſſum
Nacta foret, nil tale ſuis iactaret in hortis
Gallia, non ipſe Alcinous, non regia Memphis.
Nec ſatis. Actum eſt vt ſenio cùm denique victa
Ceſſerit extremo (nec enim ſub ſole perennis
Semper erit) nemo tentare latentia cultro
Viſcera, nec furuis inferre lebetibus auſit:
Sed maneat, dum fata ſinent: Tum denique, ſaxo
Inſcripto, æternum monimentum in ſecla ſuperſit.
Quo plauſu tumefacta iterum ſic creuit, vt ingens
Vix ferrent pondus tres duro è robore pali,
Quos ruris dominus ruituræ ſubdidit aluo.
Tum verò ingemuit cedrus. Mihi ſcilicet, inquit,
Antiquâ de ſtirpe ſatæ (proh Iupiter!) iſta
Nata recens, lunâ anteactâ quam ſerpere betas
Inter & aſparagos, naſcentiaq; allia vidi:
Cui (dictu fœdum) nuper de ſtercore equino,
Quod non in partes olitor diuiſerat æquas,
Lis ingens cum caule fuit; quam denique ſulco
Marcentem putri noſtrâ proteximus vmbrâ,
Ac demum precibus noſtro ſe adiungere trunco
Oranti dedimus: nunc partis aucta repentè
Diuitijs, coram ſpectanda cacumine in alto,
Inque dies creſcens, mihi nempe inſultat agreſtis,
Immemor, ingrata, & toto mihi vertice ſupra eſt.
O magne Amphitryoniade, qui noſtra, dracone
Extincto, Heſperijs quondam mala aurea ab hortis
Subduxti in ſuperos, menſæ apponenda Deorum;
Nunc ò nunc iſtis, ſupplex precor, exue nodis
Lugentes ramos, indignaque vincula ſolue.

Talibus

Talibus infelix dura infortunia flebat.
At non Alcides optatum præstitit ægræ
Auxilium, casu quanquam perculsus iniquo,
Cælicolûm veritus risum & conuitia Olympo.
Nam qui sermo foret, quæ toto fabula Cælo,
Exantlatorum quondam si forte laborum
Postremò cucumis memorandum clauderet agmen!
Hæc natum Alcmenâ iustissima cura tenebat.
Accidit interea vt natus pluuio æthere fungus,
More suo tectus pando enormique galero,
Astaret coram: quo læsa Cucurbita agrestem
Obsequij immemorem, telluris putris alumnum
Bis terque increpuit. Quid enim, ignauissime, nostrâ
In ditione audes prodire iniussus ad auras,
Progenies terræ, nebulo, morum inscie, & omnis
Expers officij, quem nec reuerentia nostri,
Nec sobolis tangit? te te, inquam, tecte cucullo,
Atque illâ vmbellâ, capiti ne frigidus aër,
Aut æstus noceant. Sic illa. Haud seciùs ille
Moribus antiquis, vrbanæque inscius aulæ,
Vertice perstabat cooperto: &, Militis, inquit,
Iura scio: nulli galeam demittimus; hic mos,
Excubiæ quoties noctu, aut sub sole geruntur;
Et mihi nunc statio seruanda. Hunc villicus ergo,
Quòd reginam horti tali despexerat ausu,
Iudicio properè castrensi more peracto,
Damnauit capite. Infelix citrinæ arbori adhærens,
Cuius ad apricam noctu succreuerat vmbram,
Nequicquam implorabat opem. Nec profuit illi
Quòd Capitonum esset de gente, & tegmen haberet

Aſſutum collo. Dictu miſerabile! ſectus
Membratim, capite auulſo, dedit illico pœnas.
Hæc tandem aſpiciens ſummo Tirynthius axe
Non tulit viteriùs faſtum; vltricemq; per auras
Demiſit ſacram Nemeſim, quæ ruſtica corda
Agreſtum exciret, iuſtâque accenderet irâ.
Illa patrem ruris, ſeu Mopſum, ſiue Menalcam,
Seu quisquis fuerat, ſtrumoſæ coniugis ora
Aſſumens adijt, patulâque in lance moretum
Egregie toſtum, longè redolentibus herbis,
Oſtendit; ſimul ex oculis, ceu fumus, in auras
Excedens, tremulo riſit de nube cachinno.
Namque abiens ſæuam miſero intra viſcera orexim
Liquerat, atque olei fricti nidore fragranti
Afflarat nares; quo percitus omne repentè
Circuit ille penu, ſed fruſtra; nam Dea cunctas
Clauſerat ante dapes, ipſiſque refixerat vſque
Cruſtula decipulis, pulloſque fugauerat omnes
Accipitre immiſſo. Scrutanti ergo vndiq; tectum,
Præque æſtu bilis conuitia amara vomenti
(Cogit enim veſana fames ventri indita) tandem
Illa ampla, illa ingens, decumana cucurbita votis
Opportuna ſubit. Volat illuc protinus; atque Heus,
Inquit, vt egregium duxti, Matrona, maritum!
At tua nunc importunus connubia triſto;
Nam me morbus habet ſæuiſſimus, & dolor ingens,
Qui bilem ex imis ciet vnguibus, vnaq; læſo,
Nympha, potes ſtomacho (quod ſupplex oro) mederi.
Talibus inſultans caulem ab radicibus vnco

Diſ-

Diſſecuit cultro. Paulatim culmine ab alto
Labitur infelix. Riſit Pomona cadentem,
Riſere hortenſes Nymphæ, nec ſe tenuere
Sub terris napi, rapunculus, allia, porri,
Imaq; plebs olerum. Coniurata omnis agreſtum,
Certatim in nigram rapiebat turba coquinam.
Exin bis quatuor menſa inſtaurata diebus,
Feſta velut cæſo ingenti Ianſlaria porco,
Aut lætum domini celebrarent rura Hymenæum.

CHRISTOPHORO CEVÆ

è Soc. Iesv.

De eiuſdem verſione latinâ Torquati Taſſi.

AFflatus Muſis, & ſacro percitus œſtro
Qui potuit numeris epicum conſcribere carmen,
Atque opus integrum conſtanti abſoluere Phœbo;
Huic ita mens, vultus animi, & tenor indolis, ipsâ
In ſerie textuque operis nitet, vt nec Apelles,
Nec Zeuſis, credo, telis expreſſerit olim
Quenquam adeò ad viuum, quàm viuâ in imagine mores
Exprimit ille ſuos, geniumq; animumq; colorat.
Hinc te Torquatum in magnum, germane, migraſſe
Crediderim, quando ſic illum carmine reddis,
Et Latio donas, vt non alio ore tubâque
Ipſe olim Auguſti quondam ceciniſſet in aulâ,
Si Latio illa ætas eadem argumenta tuliſſet.
Quæ tam rara fides! vt, qui volitare per auras
Ipſe tuis poteras liber trans nubila pennis,
Alterius genij tranſire in vincula ſponte
Malueris? Nam qui primùm rem conficit auctor
Aſpera multa tegit blandi dulcedine rhythmi
Non alio placitura ſono; multa abſtinet idem,
Natiua interdum quòd non ſit conſona menti
Lingua ſatis; multa aſſurgunt, quæ pigra iacerent,
Quòd

Quòd numeri aspirent, aptèque sonantia verba.
At contra interpres non rebus demere quicquam
Audet, ne fidei desit; non addere, siquid
Suggerat interdum mentis calor, ipsaque poscat
Pauperies linguæ, aut rigidi lex improba metri.
Et mihi quondam animos idem succenderat ardor
Regis Agramantis Mauortia bella legenti
Obnixo studio lectissima quæque per amplum
Sparsa opus, hàc illàc decerpta ex principe vate,
Italico è plectro in Latias deducere chordas
Si possem. At quantum mihi ponderis incumbentis
Continuò sensi! quantùm terroris ahena
Illa tuba attonitis Musis Pindoque ferebat
Ære suo! Primus calamo sese obtulit ille
Sorani Ducis infelix ante ora peremptus
Egregius natus, quem sæuus Dalmata captum,
Inque scapham ductum, coram genitore fremente
Eridani in ripâ, crudelis sustulit ense.
Hanc scenam ante oculos quibus ille coloribus ornat
Diuinus vates! Quantus tonat ore! quibus se
Insinuans lacrymas extorquet viribus? Audi.
Qui sensus tibi, Dux Sora, quæ mens fuit, ecquid
Consilij? vt natum circumsessum vndiq; ab hoste
Mille inter strictos gladios galeâ exui, inermemque
In lembum duci, & iussum capite illico plecti
Vidisti coram supponere colla securi?
Vt poteras oculis spectacula ferre? nec idem,
Qui puero, vitam pariter tibi sustulit ensis?
Dalmata crudelis, quæ Colchis, quæ Scythia vnquam
Hoc agit, vt bello captum, qui deditur, armis
Iam positis, nec se defendere nititur vltra;
Hunc tamen è medio tolli consentiat? Ergo
Quòd puer infelix patriam defenderit armis,

Quòd patri in bello comes hæserit, impie, ferro
Exigis iccirco pœnas? Tuque ista sub axe
Execranda oculis hodie, Sol, aspicis æquis?
Nec fugis, vt quondam, tot quando hæc nostra Thyestas,
Immanesque Atreos crudelia secla tulere?
Florentem iuuenem letho, scelerate, dedisti,
Quo non Mauortis studio præstantior vsquam
Litore ab occiduo fuit alter ad vltima regna
Auroræ. Poterat teneræ ætas, formaque vultûs
Flectere Cyclopem; at non te, Læstrigone quouis,
Atque Anthropophago, & semifero Polyphemo
Peiorem. Nunquam veteres exempla dedere
Talia, queis studio mites ante omnia mores,
Atque animi exculti. Haud illis post prælia quicquam
Fellis erat, non altè animis defixa manebat
Ira memor... Sic ille meo nunc ore; sed ore
Non sic ille suo. Quantum transfusa vigoris
Massica deperdunt, tantum mihi carminis huius
Translati perit; & tenues vanescit in auras.
Nam licet & sensus, & verba fere omnia fidus
Reddiderim; est aliquid quod deest tamen.
Attamen istud
Haud facile quiuis norit, nisi nouerit illud
Difficile atque alte abstrusum, quo carmina viuunt:
Nec viuunt alio, quàm moribus, indole, & ipso,
Vi quadam genij, transfuso in carmina vate;
Sed vate egregio Cyrrhæa ad flumina nato,
Quem citharâ, & sacris donarint Numina lauris.

BONUS ANACHORETA

Inter DEVM, & Cacodæmonem sequester pacis.

Niliacæ, vt perhibent, senior quondam incola eremi,
Simplicis instar aquæ, & miti sine felle columbâ
Mitior, & venâ antiqui sincerior auri,
Iamdudum in scopulis, nemorumq; recessibus æuum
Delicias inter diuûm traduxerat. Olli
Iugiter oranti, & glebas dum verteret horti,
Et dum fiscellas vitreum prope texeret amnem,
Inter opus comes humano placidissimus ore
Sæpe aderat Deus. Et potuit bonus ille mereri
Inuidiam superûm; genius nisi sæpe malignis
Otia turbasset malus artibus. Ille legenti
E manibus toties dissare volumina in auras;
Ausus & ore graui bis terque halare mephitim
Sulphuream, propiùsque à tergo extinguere lychnum.
Tum varijs terrere modis, modò noctua, nunc sus,
Nunc leo; & interdum qualis quantusq; videri
Cornibus & flammeo vultu solet ille sub orco.

Nec tamen irasci senior, nec dira precari,
Nec procul, vt decuit, sceleratam auertere pestem
Increpitans dictis. Quin ab radicibus imis
Tot quondam se posse ratus conuellere turbas,
Secum animis statuit, litem, caput omne malorum,
Ipsius à mundi exortu, quæ numen, & inter

Regnatorem Erebi vertit, componere dexter,
Fœderis inter vtrumq; auctor, pacisq; sequester.
Ergo dies noctesq; vigil scrutarier artes,
Rimarique vias, quas posset, sedulus omnes.
Nam si, inquit, meditata queant succedere, & istud,
Quod terras adeò, quod cœlum, & tartara miscet,
Hinc atq; hinc odium leniri, & iurgia poni;
Iam nihil est vltra metuendum, ipsamq; licebit
Obsignare Stygem, securaque ducere noctu
Somnia, pacatoque frui sine litibus æuo.
Talia dum secum per noctem plurima voluit,
Ecce sub auroram placida inter somnia menti
Adfuit e cœlo Numen, cui gratior alma
Simplicitas, licet illa parens innoxia sæpe
Erroris, quam cæca tumens prudentia fastu
Grandiloquo, & magnis diues sapientia nugis.
Atq; vbi, post multa in solem producta vicissim
Alloquia, audendi & fandi data libera tandem
Copia quæ vellet; rem totam ex ordine pandit,
Et causam ingenuis precibus lacrymisq; tuetur,
Seq; rogat medium statui, qui fœdus vtrinque
Transigat, irarum moderator, & arbiter æqui.
Quid plura? Annuere est visus mitissimus illi
Regnator superûm, modò pronum sisteret hostem
Antiquo sceleri infensum, veniamq; rogantem.
Tuq;, ait, his lacrymis, & quà potes arte, rebellem
Aggredere indomitum dictis, si cogere possis:
Cætera ne dubites. Sic fatus deinde recessit,
Atque alacrem primo successu, hilaremq; reliquit.
Vix capere ille sinu sua gaudia, vixque teneri
Quin celer ipsum adeat, modò detur, nuncius Orcum.
Iam prope rem gessi: scabrum potiusq; subactum est:

Di-

Dimidium facti vltra habeo: Iam tartara cælo,
Spero equidem, stabili nexu coniuncta tenemus.
Ecce autem, postquam ter lauerat æquore Titan
Flammiferos currus, ter fræna resoluerat aurea
Alipedum; mediâ intempestæ noctis in vmbrâ,
Adfuit ipse etiam Cacodæmon, vultu habituq;
Æthiopis nigri; sed cui frons rupta pusillis
Cornibus, & villis crura hirta, pedesque bisulci.
Namque ferunt hàc lege datum se vertere posse
In facies hominum; tamen vt sese abdere totum
Ille vafer nequeat, suaque illum insignia prodant.
Cui senior (clausam qui nempe indagine prædam
Crediderat) similis miseranti, vertere probro
Hanc ipsam speciem, atque amissæ munera formæ.
Heu pudor! heu probrũ! quantùm mutatus ab illo,
Qui quondam fueras, velut inter Lucifer ignes
Sydereos, inter sic pulchrior ipse sodales!
Quid labes celas? quid equinas obtegis aures?
Hæc facies? hæc illa tibi lux indita quondam?
Ingemuit nequam, atq; è pectore rugijt imo,
Suspexitq; polum, & veteris reminiscitur olim
Delicias patriæ. Quid si (bonus institit ille)
Quid si, post duri tot secula carceris, illuc
Regressus iterum pateant? (siluitque parumper,
Vt faciunt qui læta ferunt, quibus ista voluptas
Excruciare diu cupidos auidosq; sciendi)
Tum magis atque magis bonus auceps retia cogens,
Quid si non renuat, quin certis legibus, inquit,
Fœdus inire velit, quin & subscripserit vltro
Arbiter ipse Deus? Propiùs dein fatus in aurem est.
Macte animis: teneo iuratæ pignora pacis:
Regna iterum datur, & patrias conscendere sedes:
Vna hęc conditio: venia exposcenda: rogandum est:
Summittenda vltro ceruix: nil poscitur vltra.

Risit

Risit ad hæc Stygius labeo; paullumq; moratus,
Et similis secum meditanti plurima; postquam
Perfricuit læuum cornu, Cæloque sereno
Ter lunam suspexit hians, fulgentiaque astra,
Lanigerumq; caput ter scalpsit: Nil moror, inquit,
Accipio fœdus: rem transige; dummodo pactis
Stet iurata fides atq; integra. Non tenuit se,
Tanta repentè animos inuasit cæca voluptas,
Quin rueret simplex in colla, atque oscula ferret,
Queis tamen afflati vultus, suffitaque vestis.
Impatiensq; moræ; quin, subdidit, id modò, fodes,
Conficere est animus, dum res calet, & mora quæuis
Vertere cuncta potest. Hinc atq; hinc lurida fumo
Terge ora: hunc capiti villosum aduolue cucullum:
(Ipse manu scapulis hinc inde aptabat vtrisq;)
Retrahe cornicula introrsum, ne vertice acuto
Pertcrebres pannum. Papæ! vt hęc tibi cornea pellis
Æstuat igne! (simul digitum excussitq; perussum
Admouitq; labris) Bifidis nunc ingere plantis
Lignea sandalia: Hoc nostro lebitone decenter
Compositum magno coram te numine sistam;
Atq; preces, lacrymasq; simul miscebimus ambo.
Hic demum patuere doli, conuersaq; scena est.
Cuj seruire vafer bucco non sustulit vltra.
Quas lacrymas? (caperans frontē nequissimus infit)
Quas miscere preces? quo sistere numine coram?
Quid blateras, delire senex? quid homuncio? crudū
Nunc etiam redolens cœnum, argillamq; Damasci?
Non ita condictum, non ista in fœdera veni.
Tum nebulis hærere senex ingentibus: Ohe,
At non de veniâ liquidò conuenimus ante?
Non ea conditio? Quæ nunc sententia mentem
In diuersa trahit? Cui ridens perfidus: O te
Helucum immemorem! Rem sic intelligo, vt istam,

Quam

Quam dicis, veniam pro conditione petendam;
Non ego, qui immeritò læsus, qui pulsus olympo,
Qui patrio è regno in nigrum detrusus auernum;
Sed Deus exquirat supplex, dabimusque roganti.
Hoc ego credideram iam te statuisse, nec esse
In re tam patulà quicquam discriminis. Ergo
Constitue hoc primùm. Dein quædam pauca supersunt
Componenda etiam. Nam cui pars ætheris illa,
Quæ ad Boream vergit, sit debita (cuius iniquè
Per vim extorta mihi possessio) lis erit inde
Longa super, dirimenda iterum vel iure vel armis.
Talia iactanti creuerunt cornua, quercûs
Instar montanæ, succreuitque horrida mento
Canities, Regemque nigri se prodidit Orci,
Qui nuper fusci Æthiopis sub fronte latebat.
Dein terram hircino quatiens pede, claustra profundi
Laxauit, Stygijsque iterum se immiscuit vmbris

Poe-

Poesis Theologica
FRANCISCI DE LEMENE
Patritij Laudensis
Vnde originem traxerit.

IDYLLIUM.

Diuino huic Vati mens vnde iniecta canendi,
Carminibusq; datum secreta euoluere Diuûm,
Conscius ipse, licet iurata silentia nollem
Frangere (læsa fides, superique ignoscite) dicam.
Iam dudum hæc plectra, æthereis nunc consona plectris,
Optarat sibi diuus Amor: Tentauerat omnes
Sæpe aditus, & sæpe manu testudinis aureæ
Impulerat chordas, toties quoque finxerat iras,
Vincere posse ratus. Verùm iuuenilibus annis
Viuida Musa, inter pulcherrima diua sorores,
Heu niueos velare sinus, heu cogere sacro
Ceruicem teneram velo, tot prodere amores
Ingenuos, tot delicias, & Cypridis omnes
Exuere illecebras ægrè miseranda ferebat.
Ægrè vtcunque, tamen numen perferre coëgit.
Namque iratus Amor, totq; aurea spicula in auras
Proijcere haud passus, scabrum rubigine telum
Sustulit è mortis pharetrâ, sonitumque metumque

Axe

Axe ciens, nocte & nebulis absconditus atris,
In tua, Lemene, contorsit viscera ferrum.
Tum superassistens, Spolia, inquit, protinus omnia
Huc Veneris redde, huc flammis abolenda supremis
Numine quæ inuito venere in luminis auras,
Aut animam dabis hanc: nudo simul ense minatur,
Attollitque ferox propiùs Libitina securim.
Quid faceret tanto miser in discrimine vates?
Quid poterat? quò se gemino subduceret hosti?
Annuit infelix oculis, digitoque tremente
Prodidit ipse suæ populanda æraria Musæ.
Heu miseræ Hesperiæ, heu Veneri lacrymabile vulnus!
Illic auricomi primæ lanuginis inter
Syluestres calamos, inter tela aurea amores,
Ingenuique Ioci, & Florum certamina amantum:
Quin & Sicelides citharæ, modulataque Ibero
Multa sono, Latijsque modis, & Gallica metro
Carmina, tum socci, & pateræ, tragicique cothurni,
Heroumque tubæ pariter, Mauortiaque arma
Permista, aonijs lauris protecta latebant.
Nec mora, quà rigidus Vatis signauerat index,
Austero data cura seni popularier illas
Delicias omnes, atque omnia perdere flammis:
Qui lacrymis nihil inflexus, nil supplice vultu
Plorantis musæ, genibus pedibusque volutæ,
Omnia prædari, & nullo discrimine in vnum
Ad miseram congesta simul trahere omnia mortem.
Stabant, heu pietas! funesta incendia circùm
Et Venus, & mœstæ Charites, si pignora possent
Tot cara extremis precibus subducere letho.
At durus senior lamentis obstruit aures,
Et vota, & gemitus non exorabilis audit.
Singula quid referam? Nec tantam iusserat ipse
Diuus

Diuus amor ftragem, nec talem optauerat vnquam.
Et iam cuncta rogus folatia prima iuuentæ
Haufertat vltrici flammâ; iamque omnia circùm
Complerant nebulæ & fumus. Quanquam ille Sabæi
Nidor erat thuris, veluti fancto igne facerdos
Omne vaporaflet facra ante altaria tectum.
Ecce autem in mediâ refidens caligine mater,
Cui niueis plumis ceruici infederat ales,
Ex improuifo ante oculos nitidiffima fulfit.
Olli facra humeros cyclas, tenuiffima frontem
Carbafa velabant; fignataque pectora Sole,
Infcriptumque DEUM folio candente gerebat.
Tum fic affari & curas his demere dictis.
Quid gemis, & meritam nil tale auerfa tueris?
Terge iftos, Clio, terge, ò pulcherrima, fletus.
Has citharas fibi vult numen: Sed rite, profanum
Quidquid erat quondam, fuperis fuit ante litandum.
Nunc age, dic vati paret aurea carmina, quando
Ipfe DEUS magni fe carminis argumentum,
Pro Lillâ, & nugis ereptæ Phyllidis, offert.
Dic animos tollat. Fas illi fcandere diuûm
Æthereas fedes, propiùfque arcana tueri,
Et diuinarum nebulas peruadere rerum.
Ipfa adero, ifq; aderit genius, qui proximus aftans
Ardua Aquinatis diuina Oracula libro
Indice defignat. Rerum ille abfcondita quæque
Scriptoris magni interpres, mentemque docebit.
Sic ait, inque auras tenues, nebulamque receffit;
Sed librum, atque auro fulgentia plectra reliquit.
Hæc Lemene oculis fato olim proximus haufit.
Et quamuis hæc ille neget, ne credite vati.
Ille etiam raptum negat in penetralia diuûm
Se toties, bis terque fibi per fomnia mira
Exhibitos fuperos, oblataque carmina menti.

Sed celare nequis: eadem hæc te carmina produnt.
An poteras diuina adeò sine numine fari
Mortalis vates? tune ista euoluere cantu?
Tu formidatum sacris scriptoribus æquor
Exiguis adeò spatijs includere metro?
Cede Deo, & superûm, non hæc tua plectra, fatere.

IN LUCRETIUM.

IMmortalem animum experior, licèt abditus isto
Carcere detineat vinclis; & sentio quiddam,
Quod non ex vulgo est rerum mortalium, vti sunt
Cætera, quæ afficiunt sensus extrinsecùs istos.
Namq; aciem ingenij in me ipsum, vt volo, sponte reflecto;
Quodque volo, me velle scio, atque hoc, quod scio, rursum
Intueor mente, huncq; ipsum intuitum video; atque hinc
Orbibus innumeris in me ipsum complicor. Ergo
Est quædam in nobis sublimi in parte reposta
Vis dignoscendi, que sese intelligit, & se
Percipit ac sentit, seque omnem cernit & ambit.
Quo fit vt alterius cuiusque omnino sit expers,
Sed sibi tota insit, seque ipsam ideo experiatur,
In semet flexis obtutibus, atque retortis,
Ceu punctum, quod mole carens se terminat, vna
Et simplex, quæ particulis non differat vllis,
Cunctaque discernat, quia sunt alia. Hinc ego, cùm me
Experior, quà sum rationis compos, ab illis
Discernor cunctis, quæ sunt mea, ceu manus, & pes,
Et cruor, & venæ, & fibræ. Nam, si roger an mens,
Quâ video, sit quicquam ex his, per singula eundo,
Abnuerim semper; nec erit res sensilis vlla,
Quam cernens animus non abs se aliam externamq;
Illico reijciat. Non ergo materiai
Quicquam habet ingenitum, quo fiat sectilis; vt qui

Totus

Totus ineſt ſibi, ſeque ideo ſentitque videtque,
Atque ſui bene conſcius à cunctis refugit, quæ
Compoſti redolent aliquid, miſtoque laborant.
Quod non in brutis animantibus euenit vilis,
Quæ ſi pernoſſent ſe intrinſecùs, experiendo
Intuitu verſo quid poſſint, quidue laborent;
Nec bos ſune trahi, nec cornibus illaqueari,
Nec pateretur equus ſeſſorem, iniectaque fræna.
Sed quia difficile eſt animis hoc carcere clauſis,
Fumi inter, nebulaſue, quibus domus iſta nigreſcit,
Perſpicere hæc clare; iccirco trita illa ſciendi
Arridet via nonnullis, quâ fingitur omne
Naturæ effectricis opus non eſſe aliud, quàm
Illud idem quod textor agit, typothetaque iungens
Componensque caracteres; quodque ille, lapillis
Qui ſphynga incruſtat varijs, aſarotaque pangit.
Et quoniam exempla hæc ſunt conſpicua & bene nota,
Quæ tonſor quoq; percipere, & quæ fœmina poſſit;
His ita perceptis, recluſiſſe omnia credunt
Arcana, hoc vno nimirum quòd ſimili arte
Ingenioq; opifex ſupremus cuncta laboret.
At non artifices cernis quàm ſedulò curent
Artem celare? vt ſe oculis ſubducere vulgi
Pictores ſtudeant poſt lignea ſepta latentes?
Dein credam in patulo atque in luce opera iſta ſupernæ
Mentis agi, vt poſſit quiuis myſteria noſſe?
Quàm longè præſtat neſcire abſcondita rerum
Naturęque magiſterium, quod prouida celat,
Quam ſic deſipere & falli? Sed cœpta ſequamur.
Hoc igitur, quod materiæ iam vidimus expers;
Quod ſit, quòdq; extet, non iſto à corpore iuuit.
Namq; ſui eſt animus iuris, ſeque vndique verſat,

Vt libuit, quodq; hoc libeat facit arbiter ipse.
Quin ipsum met corpus agit, refugumq; coërcet
Atque infræne regit, durisque laboribus angit:
Quin etiam ferro nonnulli in viscera adacto
Confodiunt se sponte; adeò dominatur in ista
Membra animus princeps, nec agit, nisi vt arbiter, auctor,
Et dominus. Non illum igitur mors lædere possit,
Nam, cedo, quid possit? Non partes soluere, cùm sit
Simplex atq; incorporeus: non, corpore dempto,
Ædibus eiectum dispergere, ne ampliùs vsquam
In rerum numero existat; cùm corpore ab isto
Non habeat quòd sit; quin iura, vt vidimus, ipsi
Det princeps, liberque suo regat omnia nutu.
Nil igitur Libitina potest, nil iuris in ipsum est,
Præterquam vinctum laqueis quod soluere possit.
Atqui immortalem negat esse Lucretius. Atqui
Vel fingit, vel mentitur, vel iungit vtrumque
Impius. Ecquid enim, si talia credidit vnquam,
Spe ductus famæ, atque æterni nominis actus
Illecebrâ, Graij iampridem explosa reuexit
Somnia Democriti? Quorsum istæc gloria parta
Carminibus (nec enim mihi quis persuaserit vnquã
Æternum haud spectasse decus; nomenq; futurum
Immortale sibi) quorsum, inquam, hæc gloria parta
Carminibus, si post cineres haud tangeret vlla
Laus animam, cuius superessent semina tantùm
Seminibus reliquis permista, & sparsa per auras
Omnino cæca, & nunquam coitura deinceps?
Nemo hominum, reor, hoc sentit; quanquam asserat ore
Interdum nonnullus, ne ingenij videatur
Ex vulgo reliquorum, sed rari ac peregrini.
Talia nec quisquam velit vnquã credere: Namq; hic
Infelix

Infelix foret, atque ærumnosissimus inter
Mortales, furcis addicto tristior; vt qui
Tetram expectaret mortem, quâ totus obiret;
Quod saltem ignorant pecudes rationis egentes,
Quas penitus mors absumit nil tale timentes.
Vni hominum generi tantùm expedit istud; eorum
Nimirum, qui iam dudum assueuere tremendis
Flagitijs, quos dira animi præsagia quædam
Terrificant, iustasque euadere numinis iras
Vltoris vellent, quem non existere mallent;
Illius aut saltem cuperent eludere fulmen,
In nihili latebras, & inania cæca recepti.

DE PALLADE ET BOMBYCIBUS FABULA

CHRISTOPHORI CEVÆ è Soc. IESV.

Concipiat ne quisquam animo temeraria vota
Ingenio maiora suo, si grandibus ausis
Magnorum Dux fida operum natura repugnet,
Nullo abolenda die bombyx documenta reliquit.
Siluarum in latebris opulenti staminis olim
Artifices tinea vitam sine honore trahebant:
Certantisque auro flaui miracula fili
Linquebant vulgò aërijs pendentia ramis
Discerpenda Notis. Aquilo rapiebat auarus
Arboreis innexa comis patrimonia siluæ
Diuitis, & raptum pretiosi velleris aurum
Prabebat subigenda tuâ mollissima pensa,
Orithyia, manu, telæ vt subtegmen acutis
Insereres radijs, Phrygiamq; operata Mineruam
Dædaleo variaret acus discrimine textum.
Prima sed ignotas retegens mortalibus artes
E siluis Pallas flauentia stamina in vrbes
Transtulit, & nostros docuit contexere in vsus.
Cùm turgens animis sese extulit, ausa Mineruam
Spernere, Mæonia ventosa superbia Arachnes.
Lanifici inuentrix operis tum flaua virago
Ignotas deprompsit opes, fila aurea serum;
Vt pretiosa suæ laudes ostenderet artis

Mate-

Materies. Dignas postquam infelicibus ausis
Inflixit pœnas victrix certamine Pallas,
Et veteris frustra non immemor artis Arachne
Incœpit tenues ordiri pendula telas:
Reptantum soboli, quæ mollia diuitis alui
Munera præbuerat, meritas Dea soluere grates,
Acceptisque parat maiora rependere donis.
Ergo affata duces plebemq; ingentibus omnes
Promissis onerat, stimulans inhiare superbis
Muneribus, magnæq; acuit mercedis amorem.
Laniucma proceres turba, atq; ignobile vulgus
Arrexere animos, & plurima mente volutant
Consilia, ancipites (quoniam est oblata facultas
Quidlibet audendi precibus) quæ munera poscant.
Hinc atq; hinc vario discors sententia motu
Alternat, tenuiq; inter se murmure mussant.
Grandæui bombycum ineunt suffragia patres,
Conciliumq; vocant Gothenytraphus, Ergechlanesq;
Nethoades, nineumq; vomens Byssostomus ore
Stamen, Eneugopocus nendi celeberrimus arte,
Serotimus, textorque operis flauentis Hyphanter,
Atq; alij coëunt, quos longo obscurior æuo
Fama tegit, generosâ omnes à stirpe creati
Seriadum proceres, & lumina prima Senatûs,
Versauitq; diu ambiguas discordia mentes.
Pessima tandem animis sententia mordicus hæret:
Idem omnes simul vrget amor se tollere in auras,
Aligerûmque augere greges. Tunc talibus orsus
Nemaplecax, omni ex numero maturior æuo.
Si nostra te tangit amor, si gloria gentis,
Exorare tuos, inquit, sine, diua, clientes
Concordi quod mente rogant communia vota.
Liuida nos natura solo reptare coëgit
Indecores, nostraq; inuidit honoribus artis.

Heu pudet immundo versare in puluere corpus,
Inque luto cunctis vestigia sordida membris
Imprimere. Erecto saltem in sublimia vultu
Non adeundum alis cælum spectare liceret.
Quot superas carpunt auras animantia pennis,
Quæ nullis agitant insignia laudibus æuum?
Et nos, facundo trahimus qui viscere fila
Digna Deis, tenuesque Ioui contexere amictus,
Serpere humi natura iubet? Quâ dote volatum
Crabronum meruere greges, & inutile fuci
Vulgus, inexpletamq; sitim qui sanguine pascunt
Affixi culices longâ oris cuspide venis?
Quid muscarum agmen referam, passim omnia fœdo
Quæ violant morsu, quocunque procacibus alis
Ingluuies immunda volat? Quas turba volantum
Exercent nostris æquandas artibus artes?
Illecebris aures mulcet philomela canoris:
Egregium nos laudat opus, non gratia linguæ.
Delibans hortis fragrantes veris honores
Mella laborat apis; sed nectar sordeat Hyblæ,
Nobile si filum spectes pretiosius auro.
Sed quid plura? meis iniuria nota querelis
Non eget vt pateat; dilucida sese aperit res.
Ergo, si precibus, lacrymis si flecteris vllis,
Hoc Dea nos probro, serosque exsolue nepotes,
Atq; tuo liceat pigrum nos munere corpus
Erigere, & plumis tranare recentibus auras.
Hæc ait, assensuque omnis fremituque secundo
Dat verbis pondus circumglomerata iuuentus.
At Dea non facilem votis audacibus aurem
Præbuit, auersata preces sua damna rogantum;
Et vana hortatur correptos laudis amore
Vertere consilium, & stolidam deponere mentem.
Verum, inquit, doni falsâ sub imagine, pœnam
Posci-

Poscitis, & vetitum frustra affectatis Olympum.
Prouida vos finxit communis cura parentis
Alarum expertes. Furor est obsistere fatis,
Atque nouas rerum artifici praescribere leges.
Si volucres tergo pennas natura negauit;
Ingeniumque aliasque dedit non inuida dotes,
Exiguoque animos ingentes corpore clausit.
An leo siluarum princeps, & prima ferarum
Gloria, quòd careat plumis, incusat auaram
Naturæ inuidiam, & tacitâ secum æstuat irâ?
An genus humanum pennatæ gloria gentis
Vrit, & implumes queritur torpere lacertos?
Splendidus illecebris vos ludit inanibus error.
Optata incassum pluma ambitiosa voluptas
Quàm leuis est; & quam grauibus redimenda periclis!
Quot parat insidias auibus, quot repperit artes
Hostile ingenium miserarum in damna volucrum!
Viscatas calamis fraudes circumlinit auceps,
Textilibusque dolis incautas decipit alas.
Ipsum etiam in volucrum clades cælum educat hostes
Aërios. Quoties ales dilecta Dionæ,
Populeâ dum fronde gemens ad lumina solis
Explicat alarum pompam, ruit æthere ab alto
Miluius, & prædam tenet vnguibus, & premit ore:
Inde per exta libido gulæ, perque ossa vagatur
Impatiens; miseranda volant vestigia cædis
Sanguine rorantes plumæ, semesaque pleno
Gutture frusta cadunt saturi fastidia rostri.
Quærite nunc alas, si sponte volantia fata
Accelerare iuuat, speciosa optate pericla.
Ah! vestra nisi nulla mouet vos cura salutis,
Hanc precor, hanc mentem exuite, & conuertite inanes

Ad meliora preces, ftolid̃umque retexite votum.
Dixerat. Aſt animis inoleuerat altiùs error
Improbus, & ſurdas monitis durauerat aures.
Ergo eadem cunctis mens perſtat, & acriùs inſtant,
Propoſitumque premunt. Doni exitialis amorem
Increpuit Pallas, fruſtraque ſalubria rurſum
Conſilia obtrudit. Tandem indignata proteruis
Reptilibus dat terga, & iuſtâ excanduit irâ.
At flaui artifices villi, poſtquam irrita vota
Succeſſu caruiſſe vident, effundere viles
Decreuere animas, miſeramque abrumpere vitam.
Infauſtum aggrediuntur opus, quod prodiga lucis
Ira, pudorque iubent, mortiſque inſana libido.
Quiſque ſuam nitidi fabricat ſibi velleris vrnam,
Seque aurâ fraudans vitali, ac munere ſolis
Mollibus expectat fata accerſita ſepulcris.
Iam vigor incluſos tumulo defecerat artus,
Iam ſtygia exigui tranabant flumina manes.
Mox Acherontæi vecti trans gurgitis vndas
Elyſium ſubiere nemus, ſylvaque comantis
Hærentes folijs aluo prægnante remittunt
Stamen, & exactæ peragunt imitamina vitæ.
Ipſa tenebroſi coniux Iouis arbitra Ditis
Aurati miratur opes Proſerpina villi:
Eumenides ſtupuere, comas ſtridentibus hydris
Implexa, obſtupuit nigri regnator Auerni.
Palladis interea ſopita reſederat ira,
Seriadumque nemus repetit, cui crine ſoluto
Occurrunt Dryades, referuntque indigna relatu
Funera. Non ſicce triſtes Dea lumine caſus
Excipit, & lacrymis suras teſtatur obortis.
Flet tamen vleriùs, laceratque à pectore veſtes,
Cùm funeſtam oculis ſcenam propioribus haurit,
Suſpenſaſque videt lugubribus vndique ramis,
Texti-

Textilibus tineas vitam exhalaſſe ſepulcris.
At non vana gemens ſterili terit otia fletu.
Traijciens Letheum amnem, atque imperuia Ditis
Oſtia, iactura impatiens, decreuit auerno
Lanificas reuocare animas, & dona daturam,
Quæ cupiunt, horrenda Stygis per flumina iurat.
Muneris oblati illecebrâ reptantibus vmbris
Vita iniectus amor. Remeant ad luminis oras;
Mox iterum in tumulos, in membra carentia luce
Se parua inſinuant animæ: Redit ignea virtus
Corporibus; redeunt antiqua in corpora vires.
Dehinc extenſa ſubit volucri tenuiſſima tergo
Membrana, & voto fruſtra potiuntur iniquo.
Ergo auidi donis per inane recentibus vti,
Exiguo terebrant roſtro denſiſſima follis
Lycia, & obſtructum magnâ recludere iter vi
Nituntur. Cœlo tandem ſe credit aperto,
Nuper honor Dryadum, bombyx, & cura Mineruæ,
Infima nunc volucres inter plebecula, & alas
Nequicquam quatiens tenues vix concipit auras.
Torpet enim turgens ſine robore corpus, obeſam
Vix tollens ab humo magnis conatibus aluum.
Hærent attonitis ſimiles, nec dulcia carpunt
Pabula, nec liquidi delibant munera fontis:
Non vetera exercent opera, egregioſque labores
Antiquæ immemores artis, curaſque priores
Obliti, ignauumque trahunt per dedecus æuum.
Heu, nihil inuitâ fas quenquam audere Mineruâ!
Nec maleſana vnquam manet exitus auſa ſecundus,
Si vanis natura obſtet contraria cœptis.

DE APIBUS, ET ARANEA.

EIVSDEM AVCTORIS.

Sylua erat in media diffusis vndiq; ramis
Arbor opaca ingens, cui longum exederat auum
Morsibus annorum latebrosi viscera trunci.
Hic opifex mellis pubes elegerat aptum
Nectaris hospitium dulces meditata labores.
Iamq; suas omnes partita ex ordine curas
Disposuere fauos. Iam dædala mella laborant
Æmula calituum ambrosia. Sub cortice quercûs
Feruere sensit apes ingentis aranea ventris,
Arboreis qua fortè comis occulta latebat.
Continuò gracili delapsa per aëra filo
Constitit ante fores, vbi sedula turba labori
Nectareo indulget. Liuoris plena veneno
Spectat apum laudes, & cedere nescia cæcos
Inuidia stimulos tacito sub pectore versat.
Ergo sui memor ingenij, mentemq; superbam,
Et veteres seruans mutato corpore sensus
Prouocat ad certamen apes, & talibus orsa
Aligeram increpitat turbam, & serit æmula lites.
Diuersa certemus, ait, de laudibus artis.
Ipsa meam tenui fingam de vellere telam,
Cecropio vos melle fauos distendite, & vtrum
Nobilius sit opus tandem spectare licebit.
Obstupuere hostis mirata ignobilis ausa
Nectaris artifices, humilemq; capessere pugnam
Cum vili textrice pudet; namq; æmula turpis
Indecorem fœdat palmam, laudesq; triumphi.
Non certare tamen puduit magis, æmula victas
Ne iactaret apes vltro cessisse, suiq;

Con-

Contemptu ex ipso vanum affectaret honorem.
Iamq; illa ex aluo tumidâ sua fila remittens
Aggreditur telam veteris non immemor artis.
Hinc atq; hinc longo deducit stamina tractu
Fulcimenta operis, quæ nexa tenaciter altis
Circùm hærent ramis. Stat pensile fundamentum
Aëre libratum medio, cui textilis ædes
Nititur. Hinc mirâ se circinat arte per auras,
Et circumducti sinuosa volumina fili
In gyrum certâ torquet distantia lege.
Vt paruus si forte lapis percusserit vndam,
Ducere inæquales æqualiter aspicis orbes,
Et medio liquidos à puncto crescere gyros;
Sic fila in spiram coëunt, semperq; minores
Ordine dispositi succedunt orbibus orbes.
Hos operosa lares multos sibi fingit in vsus
Non minùs insidias, quàm texere sedula lanam.
Hinc etenim incautas venatur aranea muscas,
Quæ curis vacuæ dum ludunt aëre aperto,
Cursibus & varijs, varijsq; recursibus errant,
Hostiles subeunt fraudes nil tale timentes,
Captiuas auido volucres tum gutture latro
Ceu labyrintheis erroribus irretitas
Aggreditur, prohibetq; fugam, & noua vincula captis
Agglomerat, grauidâ educens noua vincula ab aluo.
Vana reluctantes illæ arctis soluere sese
Conantur nodis, & nisibus impatientes
Innumeris quatiunt alas, atque in latus omne
Crura pedesq; agitant nequicquam, artusq; pusillos,
Si quà aditus pateat, liceatq; euadere turpis
Ingluuiem monstri, mortem patulo ore minantis.
Illa ferox lateri ac dorso trepidantis inhærens
Prædam infelicem sæuis complexibus vrget.
Tale peregit opus textrix inuisa Mineruæ,

Ingenium infelix acuente libidine laudis.
Non satis hanc domuit iustissima Palladis ira.
Haret adhuc tumida malesana superbia menti;
Vsq; adeò nullâ est vitium sanabile pœnâ.
Interea florum è lacrymis, & olentibus herbis
Elicit ambrosia succos Hyblaa iuuentus.
Ardentes instant operi, curaq; sagaci
Perficiunt mellis cœlestia munera, regum
Digna siti, & cyathis non indignanda deorum.
Omnibus idem ardor; diuersaque munia quamuis
Diuersa curent, pars omnibus aqua laborum est.
Inuida Cecropiam spectabat Aranea turbam,
Aspersoque ardebat opus violare veneno.
At fidas timet excubias in vulnera promptas,
Qua tela exacuunt, atque horrida bella minantur.
Miratur tacita ingenium, miratur & artem
Agminis aligeri; lanaque ignobile textum,
Nectareum dum cernit opus, vilescere cernit.
Dissimulat tamen infelix, & grandia verba
Iactat, & iniustas sibi vindicat improba laudes.
Hoc vestrum, inquit, opus, pradatrix turba? per agros,
Per nemora, & montes passim exercere rapinas.
Vestra hac sunt studia atque artes: discurrere pratis,
Omnia diripere, & populari veris honores?
Nil mirum vobis tam dulcia mella videri:
Nil equidem, nil dulce magis quàm viuere rapto.
Reddantur flores Hybla, reddantur Hymetto:
Vernantes repetant agri, & florentia rura,
Quas rapuistis, opes, aluearia nuda relinquent.
Vestra, licèt nectar superent dulcedine, mella
Sunt latrocinij pretium, atq; aliena supellex.

Demite furta, nihil supereſt. Iactare rapinas
Iam pudeat. Veſtram, ſiqua eſt, oſtendite laudem;
Nam mellis direpti, hinc atq; hinc flore coacto,
Debetur pratis, non vobis, gloria. Veſtrum eſt
Dedecus, ò latronum acies aſſueta rapinis.
Aſt ego diuitias fœcundo viſcere clauſas
Mecum habeo, mecum ipſa gero, nil quæritur extra;
Materiemq; operis diues mihi ſufficit aluus.
Si noſtros aut grando lares, aut inuidus imber
Diruat, & Zephyri, coniurataq; procella
Stamina disijciant tenues diſperſa per auras,
Nullus erit reparare labor; nam turgida lanâ
Viſcera inexhauſto prabent mihi vellera cenſu.
At vobis male parta rapit ſi mella colonus,
Non leuis eſt iactura; labor perit irritus anni,
Atq; inopi deſunt congeſta alimenta ſenectæ.
Talia iactantem armatum circumſpicit agmen,
Spiculaq; exacuit pubes generoſa; ſed iram
Continuit pudor, & vitâ ſpoliare ſuperbam
Reſpuit, indignans humili ſua tela cruore
Polluere, & turpi ceras fœdare veneno.
Aſt apis ante alias, cui mellea copia fandi,
Talia voce refert, & crimina vana refellit.
Infectum liuoro animal, grauidumq; veneno
Talia verba decent. Genus ipſum, ac forma loquendi
Detegit ingenium. Dignas his reddere voces
Nos natura vetat: nam nectare plena, veneno
Verba carent noſtra. At penitus non finxit inermes
Prouida rerum opifex. Non deſunt ſpicula, quamuis
Omne abſit virus. Nullius noſtra veneni
Ira luem irritata vomit, ſed vulnerat hoſtes.

Ergo rapax nos turba, & rapto viuere nostra
Sunt studia, atq; artes? Tu nos, tu criminis huius
Insimulare audes, pradonum maxime prado?
Quo monstrum nunquam natura rapacius vllum
Edidit, assidua cui sunt alimenta rapina,
Cui tumet informis muscarum stragibus aluus.
Oscula nos violis & purpureis hyacinthis,
Oscula libamus Narcissis, oscula calthis.
Sugimus hinc rorem, & pretiosi dona liquoris.
Ad pradas dulces, & amica ad furta videntur
Sponte suâ patulo nos o-e accersere flores.
Materiam dant prata Thymum, casiasq; recentes,
Puniceamq; rosam, & certantia lacte ligustra.
Ast illam nostra solertia perficit artis.
Materies aliena in nostros vertitur vsus.
Nostrum opus est, nobis generandi delita mellis
Gloria; nos etenim, temerè quos vndiquè sparsit
Alma parens rerum, succos miscemus in vnum,
Temperiemq; damus. Siquid corradimus horto,
Nil patitur damni. Sunt hac innoxia furta.
Colligimus rorem, quem solis adureret astus:
Libamus florem, at libato gratia flori
Prima manet, manet idem odor, atq; intacta venustas.
Nectareus solùm flori non vtilis humor
Exprimitur, pereunte breui qui flore periret.
Tu tamen insano iactas, temeraria, fastu
Quòd tibi texendi fœcundâ innascitur aluo
Materies. Speciosa tibi laus ista videtur.
Mordicus hanc teneas. Tanti est contexere lanam
Ludibrium Zephyri muscarum in damna volantum,
Vt tua sustineas pro filis viscera ab aluo
Extrahere, & fibris euulsis ducere telam.
O decus, ò tanta merces vberrima cura!

At nos innocuo si sugimus ore liquores,
Quos flores prabent, & olentia gramina pratis;
Fingimus hinc niuei dulcissima pabula mellis,
Queis, laudes alia vt desint, laus sufficit vna,
Quòd pro lacte olim Dictaa rupis in antro
Prima recens orti fuerint alimenta Tonantis &c.

AVCTARIVM:

SYluulis noſtris iterum in lucem prodeuntibus nonnullas addere libuit arbuſculas, ſeu potiùs truncos; nimirum fragmenta quædam ex varijs proluſiunculis decerpta, & quidem pauca, ne denſitate moram lectori inijcerent. Carmina verò ſanctioris argumenti differre placuit, ne profanis admiſcerentur. Atq; harum quoq; recentium arborum corticibus, Excellentiſſimi Mæcenatis mei nomen inciſum volo, vt, quam folijs præſtare nequeunt vmbram, eandem à patrocinio humaniſſimi doctiſſimiq; Principis accipiant.

FRAGMENTVM SATYRÆ

Ex Prolusione habitâ ad Rhetores

Initio anni literarij

DE COGITATIONIBVS INANIBVS.

QVOD ineunte Martio limaces solent, quæ suis è cochleis per hyemem obsignatis in tepidum solem prodeunt, exertisque corniculis sublustri viscosaq; semitâ proximis parietibus, aut arborum truncis adrepunt: idem & mihi per hæc tempora solenne est, Auditores. Nam toto ferme anno abditus, atque in me ipsum intrusus ac conuolutus; aperientibus se primùm, ac reflorescentibus literis, nonnihil ex hoc loco, velut exactâ hyeme, in lucem prosilio; quosdam etiam innoxios aculeos profero, quibus subinde in duriusculum aliquid impingentibus, recolligo me iterum in mea inuolucra, & velut in natiuum ostreum recipior, ac delitesco. In hâc somni otijq; caueâ quid diu noctuq; moliar, quibuscum viuam, quas inter tricas, & negotia, ne ipse quidem scio, tot intimos recessus, & conditoria, tot intro abditas latentesq; spiras habito plenas deliramentis & nugis. Sæpe mihi in mentem venit Vacerra ille apud Martialem, qui calendis Iulijs conductâ domo, atq; è vetere migrans, impositas plaustro bipedes mensas, gerres, amphoras, allia, & caseum Tolosatem, cæterasq;

do-

domesticas sarcinas sequebatur: & mecum ipse recogito, si, ex Pythagoræ commentis, migrandum mihi foret ex hoc meo in alterius corporis domicilium, quàm lepidum planè spectaculum darem, si, luce palàm, ridiculam omnem ingenij mei supellectilem asportarem.

SED quod ego ingenuè fateor, si quisq; fateri
Ingenuè pariter de se velit; aut ego, lychno
Illato, si possim animos cuiusq; latentes
Ingredi, inaccessosq; finus, latebrasq; subire;
Forsitan haud dispar nox pluribus incubat, & mens
Cuiq; suis nugis, sed clam tacitéq; laborat.
Forsitan ille, supercilij quem nube seueri
Obductum, taciturnumq; aspicis, & reuereris,
Magnarumq; putas momenta expendere rerum;
Forsitan ille, inquam, de cœnâ cogitat, & rem
Hanc vnam tacitus versat; populiq; per vrbem
Interea excipit obsequia. Hunc verò macilentum,
Palladiâ atratum tunicâ, quem reris in altis
Nubibus à terris longinquum, hunc forsitan angit
Cura, quòd incauto exciderit carmen pede trunco;
Et reputat secum an Seruj sit opinio tuta,
Quæ docet ad libitum variari nomina posse.
Pleraq; sunt nugis, & inanibus obsita curis,
Non secus ac muscis, quæ spissâ nube cientur
Musta super, vel humi circùm marcentia poma.
Non ita papilio nunc his nunc insidet illis
Floribus, vt mens hàc illàc incerta vagatur,
Et rebus temere insistit delata quibusuis.
Est tibi lis implexa: diu tibi præstitit aures
Causidicus patiens. Tandem perpauca reponit
Ore graui: quæ tu, veluti responsa Sibillæ,
Excipis, & tacitus tecum meditaris. At ille,
Dum

Dum rem narrabas, digitisq; , oculisq; furebas,
Ille, inquam, vultu quamuis nunq; probaret
Omnia, tristitiamq; grauemq; ostenderet iram,
Longè aberat tamen; & stabulum, suaq; horrea,
& æger
Villicus, & bos, & vicinus qui negat hortum
Contiguum, atq; alia innumera in diuersa trahebant
Longè aliò intentum. Rara est concordia vultûs
Atq; animi, paucisq; latens translucet ab ore
Ingenium. At vanas, ait alter, non ego nugas
Persequor, intentus lucro, nummisq; parandis.
Non ego Parnassum quendam, Aoniasq; sorores
Nescioquas, vatum gerras & somnia, curo.
Deliciæ nostræ fœnilia, pascua, vites,
Torcula; in his solertia, in his labor, & studium,
& mens.
At tibi si possim quoq; pectoris ima latentis
Altiùs indagare; etiam tibi (vera fatere)
Ridiculum est aliquid, quò demum hæc omnia
tendunt.
Et fortasse illud spectas, vt epistola, pago
Quæ tibi de patrio veniebat sordida, manso
Obsignata olim pane, interpunctaq; cultro;
Iam cerâ Hispanâ, & cuso munita sigillo,
Illustri insignis titulo, te rite colendum
Atq; obseruandum vulgo super efferat. Hoc te
Vlcus habet, demens, his nugis congeris aurum
Anxius, hinc duræ perfers incommoda vitæ.
Cætera quid memorem deliria? Fingit in arcâ
Ille sibi nummos, quos non habet; hisq; emit
hortos
Atq; armenta, parat conuiuia, fabricat ædes.
Hic sese locat in solio, atq; ibi rex sedet, inde

Iura dat in populis. Ille inter millia pugnæ
Densa virûm, volitatq; furens per tela, per hastas,
Partiturq; homines medios à vertice ad imum.
Hic ad sexcentos sibi vitam protrahit annos,
Et redit ad primam, post sæcula quæq;, iuuentam.
His studijs miseri meditando impendimus horas.
Interea immortalem animum ad Cœlestia natum,
Corpore ceu stabulo exceptum immundoq; suili,
Glandibus his, & quisquilijs, & furfure iniquo
Pascimus immemores. Quod si iustissima cura
Interdum subeat tumuli, mortisq; propinquæ,
Huic superingerimus confestim cæcuba vina
Atq; hilares cœnas. Nimirum arcebimus istis
Fata inimica procul: Nec enim Libitina velit se
Aut ludo ingerere, aut epulis genialibus, inter
Lucrinas conchas, atq; in gyrum acta Lyæi
Pocula. Proh quantùm caliginis intulit ægris
Primum illud crimen mortalibus! Vt ratio exul
A vero, infelix, delira, incertáq; aberrat!
Vt rebus fluxis, & inani pascimur aurâ!
Vt supremam illam nobis abscondimus horam!
Vin' tibi, quæ raro expendis, fortasse nec vnquam
In mentem veniunt, ventura nouissima coram
Ad viuum descripta, suoq; in lumine promam?
Sic reor: His animum semel adiecisse iuuabit.
Huc ades ergo, tui, rerumq; oblite tuarum,
Infelix, cui visus hebes terrestribus istis
Finitur rebus. Post hæc mortalia tandem.....
Ast, ohe, satis est, inquis. Iam legimus ista
Claustrorum portis affixa, appictaq; muris.
Ne quæso hæc squalens & rustica concio in aures
Detonet:

Detonet: aut ſacco ſi perſtat muſa ſub iſto,
Teq; auſtera iuuat medio Carthuſia Pindo;
Huc ades, Anacreon, lætis redimite corymbis,
Atq; aliquid nobis feſtiuo concine plectro.
Dic vt Amor quondam Cyprio de littore turbam
Vino hilarem, ſtrepitu læto, mare duxit in altum
Auratâ cymbâ: mox tempeſtate coortâ
Improbus in nubes fugit, miſeroſq; reliquit
Horriſono expoſitos nimbo ludibria ventis;
Ipſe autem ex alto queſtus ridebat amantum.
His vtriq; atq; alijs dabimus genialibus aures.
At nata è tumulo monita exequialia, & iſtam
Luctiſonam cytharam ſacra in Cineralia differ &c.

INA-

INANIS GLORIA.

Lusus Poeticus.

O Nata Auroræ in gremio, ridentibus astris,
Ad Zephyros molles, pulcherrima filia Solis,
Gloriola! O Pindi, & Cyrrhæ, diæq; Mineruæ
Risus, ocelle, Charis blandissima! Et o mala pestis,
Et scabies, partu cum Circe nata gemello,
Stryx anus, & Syren nequissima! Ficus in horto est
Dilapsis folijs iam pridem emortua, trunco
Distorto. Hinc ramus protensis cornibus exit
Suffultus palo, mirè ad suspendia factus.
Nam teres est, extatq; solo, quantùm satis ad rem,
Vt bile offusus nigrâ nihil aptiùs optet.
Huic ego tantisper suspendere te volo, donec
Lethiferam hanc effles auram, quâ tollere in altum
Consueuisti animos mortalium, vt inde, remenso
Aëre, præcipites ex æthere deuoluantur.
Nam me etiam sic lusisti, dum sæpe maligna
Comiter assidens scribenti carmina, ijsdem
Pollicita es toties ventosæ murmura famæ;
Quæ tamen exili sonitu crepuere, vt arundo
Quæ volat ignifero tractu, dum pulueris instat
Vis pyrij à tergo, tum perstrepit exiguo ictu,
Dein cadit ad terram tacitis excepta tenebris.

Nam

Nam quid opus fuerat vigiles traducere noctes
Id propter, chartæq; oleiq; absumere, quantum
Nec scriba è trinio? Pudet enumerare labores
In ventum sparsos. At nunc dabis, improba, pœnas
Faucibus elisis laqueo; laqueo tamen ostro
Atq; auro filis radiantibus intertexto;
Ne impendare, velut de plebe lauernio quondam
Nocturnis latrocinijs infestus: Eamus.
Sic ego. At illa gemens, fletuq; miserrima largo
Ire negans, atq; astra ciens: Non æquus es, inquit,
Qui me supplicio damnas tam præpete, nondum
Auditâ causâ. Quid enim, mitissime vates,
Et Phœbo & sacris musis dilecte, quid, inquam,
Tam dirum insedit facinus, quo tristius vllum
Nec Scytha, nec Scythicis natus de rupibus ausit?
Nil equidem (testor genitoris lumina Solis)
Nil, inquam (testor quoq; plectra hæc aurea, & istos
Obtestor digitos per fila canora volantes)
Nil potui aut merui infelix. Hic subdola laudes
Mellitas solitâ commiscens arte querelis,
Et mendaciolis respergens omnia blandis,
Et miserabilibus lamentis omnia replens,
Improba delusit me iterum; simul & mihi dextram,
Quâ capiti iniectâ deprensam crine tenebam,
Ipsa suis digitis paulatim exsoluere cœpit,
Dulcibus interea alloquijs, precibusq; decoris,
Et lacrymis orans. Quid plura? Vbi vafra teneri
Laxiùs, & nodos vbi sensit iam prope nullos;
Illico, ceu fulgur, rapidissima fugit in altæ
Tecta

Tecta domûs, & læta dolis de culmine risit.
Scilicet, o bone, iam laqueo potes vtlibet isto
Aut captare gruem, aut te ipsum suspendere ramo,
Prorsus in hunc vsum nato. Sic deinde locuta
Auratas quatiens pennas sub nubila fugit:
Nec meritas retulit pœnas, sed libera fertur
Impunè volitans, & adhuc nequissima viuit.

VM-

VMBRA ACHILLIS.

AD Stygium flumen, denſo circumdata nimbo,
Vt ſtetit e Xantho veniens vmbra inclyta magni
Pelidæ, auersâ è ripa clamore minaci
Vectorem iuſſit confeſtim aduertere proram,
Conſcenditq; ratem. Tum remis findere velle
Obſcuros fluctus, clauoq; aſſiſtere, multùm
Reclamante ſene; & partem modò in hanc, modò in illam
Inclinare alnum, atq; iter obliquare carinæ
Impatiens. Tandem, traiecto flumine, in algâ
Littoris oppoſiti ſtetit. At nec ſoluere naulum,
Nec tolerare moras, nec, vti mos eſt, dare nomen
Poſcenti voluit. Sed protinus arua beati
Elyſij oſtendi, comitesq; ducesq; viarum
Iuſſit adeſſe ſibi. Confeſtim ante ora ſenatûs
Tenarij ignotum prædonem rite miniſtri,
Maximaq; Eumenidum perducere velle. Neganti,
Atq; oculis toruis ſpernenti iura trifaucem
Ante ora adduxere canem. At non ille ferocis
Suſtinuit vultum iuuenis, dictisq; minisq;
Territus ad cymbam fugit, celeriq; natatu
Traiecit fluuium, latrabatq; ore minaci
Ex aliâ ripâ. Furiæ accurrere ſorores
Anguibus implexæ crines, trepidèq; vocati
Illico Centauri è ſtabulis. Tum percitus irâ
Per denſum vmbrarum vulgus ſibi ſternere iter vi
Æacides, ferroq; moras perrumpere; clauſtra
Ærea,

Ærea, ferratasq; feras perfringere dextrâ.
Hinc ſtrepitus, rixæq; , atq; omnis auernus in armis.
Continuò Ditis perlatus in ardua tecta
Nuncius, & propiùs rumor, vocesq; , tumultusq;
Audiri magis ac magis; infernumq; coactum
Concilium; atq; illuc proceres manesq; vocati.
At, timidæ interea iuſſu Proſerpinæ, eundi
Libertas data quò vellet. Tum, quotquot inerti
Permiſtos vulgo norat, ſibi iunxit Achiuos,
Atq; alios, quos paſſim atrâ nox obtulit vmbrâ,
Et quotquot vidit cupidas protendere dextras:
Felicesq; in agros, multâ ſtipante catervâ
Heroum, Graijsq; ſuis comitantibus ibat.

Ex prolusione de litterarum neglectu.

FRAGMENTVM.

HVIC prolusioni occasionem dedit Idyllium quoddam Emmanuelis Thesauri, fortuitò repertum de origine picturæ; *quo recitato, inuehendi ansam arripui in nostros auctores, præsertim vates, quorum multa atq; egregia opera ab ijsdem neglecta, & publicæ luci erepta interiere. Inter cætera verò peregrinationem meam quandam per vniuersa domûs latibula descripsi, quâ plurima litteraria monumenta ex armarijs, cellulis, atq; officinis, non sine lepidis inopinatisq; euentibus, in lucem eduxi. Nocte autem, quæ litterariam hanc prædam est subsecuta, mihi apparuisse in somnis Deos penates finxi; meq; ab ijsdem admonitum, vt, illucescente sole, carmina quædam Leonardi Vellij, & Galeatij Treccbij è nostra Societate, reposita in subtegulaneo vestiariæ officinæ, inde asportarem. Hanc verò partem prolusionis, carminibus quippe expressam, lubet subijcere.*

ECCE autem in somnis Diuûm mihi turba Penatum
Astitit ante oculos, queis horrea, tegulæ, & imbrex,
Et subsolanæ speculæ, & laquearia curæ
Commissa. Hi prædam ingentem, & spolia ampla sub ipso
Iam pridem tecto furtim docuere reposta;
Carmina nimirum captiua, inibiq; sepulta.

Surge

Surge age, rumpe moras, instant; nam luce propinqua
Nos Aurora fugat. Simul excessere fenestris,
Et fuscis petiere leues suggrundia pennis.
Ergo, vbi discussit dunna hæc somnia Titan,
Allaturus opem miseris, imperuia Phœbo,
Perplexum per iter, penetralia cæca subibam,
Multa mouens animo. Quanta formidine Hyberni,
Ærnæum quà silua lacum densissima cingit,
Patricj lucum subeunt, puteumq; sub imos
Vsq; dehiscentem manes; quem dicitur olim,
Cælicolum nutu monitisq; ingressus Oenus
Horrentes tranasse lacus; & templa, domosq;,
Ignotasq; vrbes adijsse, Acherusiaq; arua
Per nemora & tristes calles: Sic me subeuntem
Limina cæca domûs gelidus circumstetit horror.
(*a*) Primo in vestibulo, tunicas & pallia rosa,
Quæ pluuialis hyems, quæ mordax disiuit æuum,
Par iuuenum incumbens curâ studioq; diurno
Ligi instaurat acu. Hinc aditus faucesq; malignę,
Inq; superna gradus. Ad læuam squalidæ Othonis,
Galdini, & Maroli effigies, tabulis cariosis
Glutine distentæ. Post lignea septa seuerus
Aduigilat (*b*) senior custos, qui vertice prono
Aut numerat fidis trita æra educta papyris,
Quæ rursum latebris reddit, nigrisq; cucullis;
Aut arces veteri designat & oppida panno,
Quæ mox in caligas, strophia, & femoralia migrant.
Hinc furtim tecta alta peto, zephyrisq; secundis
Prouehor ad læuam vicina Ceraunia iuxta.

In

(*a*) *Vestiaria officina veteris descriptio.*
(*b*) *Vestiarius.*

In forulis digesta suis indusia lota
Prætereo, aduersâq; sitas regione lacernas,
Et Syrtim in medio, qua forfice sesquipedali
Immitis Scyron vno secat omnia metro.
Inde freto angusto vectus feror illico apricam
Exiguo ascensu in speculam. Stant ordine longo
Funibus extentæ lodices, cingula, abollæ
Centum hyemes passæ, victuraq; Nestoris annos
Galbana, & emeriti thoraces, endromidesq;,
Balthei, baltheoli, centones, bardocuculli.
Hinc iter ad læuam cæci in penetralia (a) tecti.
Hæc erat, hæc iussu diuûm monitisq; petenda,
Et penitus lustranda domus. Ter limina cæca
Horrendasque fores petij; ter limine in ipso
Extimui, gelidusq; metu vestigia pressi.
Tandem vtrâq; manu, vi nitens, & pedis ictu
Ostia perrupi; quo dirum protinus antrum,
Et domus, & tristes penitus patuere cauernæ.
Musa, mihi informes latebras, & squalida regna,
Implexosq; aditus memora; quæq; inuia, Phœbe,
Lustra subire nequis, quæq; ipse horrentia vidi.
Ibam genua trahens protecto vertice, corbes,
Sandapilasq; inter, ramentaq; puluerulentus,
Luminibus captus, carie & lana obrutus albâ,
Qualis qui medijs tecto labente ruinis
Emergit, nitensq; manu per rudera reptat.
Hâc illâc sparsi tripodes, subsellia rosa,
Fragmina sellarum, clitellæ, armaria, cistæ,
Dirarumq; auium nidi. Spolia omnia credas
Huc, Ænobarbo quondam victore, regesta.
Nec Tripolim prædæ tantum conuexerit vnquam
Draguttus pelagi terror, Calaberq; Procustes,
Thyrreniq; ferox maris arbiter Ariadenus:

L Nec

(a) *Conditori um sub tegulis.*

Nec Læstrigonijs totidem semesa cauernis,
Semiferiq; putem Caci latuisse sub antris.
Ipse humeris curuis, quà flebilis impulit aures
Vox audita, feror; te, Phœbe, & sancta Heliconis
Numina voce vocans, & vos de plebe deorum
Anculus, obscuriq; lares, & fusca Lauerna,
Queis sacri anfractus, caueæ, & ruta cæsa domorum.
Ecce autem, in tenebris pauidus dum singula lustro,
Ad lucem creperæ summotâ in parte lucernæ,
Quæ procul ardebat tenui intermortua lychno,
Effigies veneranda senis mihi visa per vmbram
Incessu lento venientis. Candida toto
Vertice canities, risusq; decorq;, rubentisq;
Inclyta maiestas oris. Manus altera acanthum,
Pallentesq; crocos gestat; manus altera plectrum.
Iunior huic iuxta procero corpore, vultu
Supremâ macie confecto. At tempora vterq;
Lauro vmbrata gerit; iuueni sed fronde recenti
Laurea densa nimis frontem impedit. Ille canorâ
Victricem Hebræam cytharâ, Assyrijq; canebat
Exitium regis, populataq; castra tyranni.
Carmine quo captus sanctæ ferre oscula dextræ
Ter conatus ibi frustra, ter fugit imago.
Tum sic affari, & curas his demere dictis
Longæuus Pater. O nostros miserate labores,
Et semel hos ausus tandem penetrare recessus.
Spectra haud vana putes: vates sumus. Ille ego musis
Vellius ante alios dilectus, parq; futurus,
Si finerent Parcæ, Galeatius. Hisq; vagamur
Inclusi dudum latebris, quòd digna locuti
Phœbo olim, lucis meritæ neglexinus auram,
Car-

Carmina sub nigris passi marcescere thecis,
Mandariq; rogis nostræ monimenta iuuentæ.
Nec spes Elysijs quondam succedere campis,
Donec qui tenui lychnus prope fumigat igni
Tantum Palladij lentus comburat oliui,
Quantum olei frustra scribendo absumpsimus olim.
Quare age; per siquid vobis melioribus annis
Auximus antiqui decoris, per acerbaq; fata
Consumpti iuuenis primæuo in flore iuuentæ;
Carminibus nostris, quando data copia lucis,
Dic properent alij sua iungere carmina vates.
Sic ait, & texto de vimine pronus vterque
Exanimes inter seruata poëmata cedros
Eduxit lacrymans. Ipse inclyta munera supplex
Amplexus: Quæ dira, Pater, nox ausa malignis
Inficere hæc tenebris? aiebam. At plura volentem
Dicere deseruere ambo, ceu somnia vana,
Atq; iterum sese densis texere tenebris.
Ergo per ambages tortas. vestigia rursum
Cæca legens diues spolijs in tecta redibam.
Ecce autem, intentis oculis dum squalida versus
Limina respicio (dictu mirabile monstrum!)
Aeriâ è speculâ gemini puro æthere olores
Candentes visi fœdis excedere tectis,
Felices animæ longa iam nocte solutæ.
Ter circùm niueis lustrarunt atria plumis;
Ingressiq; hortos alter gelsimina rostro,
Antiqui memor ingenij, memor vsq; cubilis,
Frondem alter veteris lauri tulit ore virentem.
Parrhenij donec sacro de culmine templi
Ærisonam in turrim lapsi, plaudentibus alis
Nubila rara super petierunt sydera pennis &c.

DE CORVO FABVLA.

QVercubus ex altis octogenaria cornix
Ante ortum solis somnum mihi rauca lacessit.
Nupserit illa, puto, nuper; nam graculus illi
Respondet senior coniux, crocitantq; vicissim
Discordes ambo. Quæ te vnquam, stridula pestis,
Exagitat rabies? Nec miluius hanc sibi prædam
Vnguibus inuadit? nec duro è tergore pennas
Ille tibi vellit, qui cymbala temperat aureis
Dissona clauiculis? Sic olim percitus irâ,
Aëriâ è speculâ dum lenia frigora capto,
Execrabar auem. Verùm illa ferociùs altis,
Me viso, è ramis crocit; coruiq; sequaces,
Et picæ, & graci quotquot sub fronde latebant
Ingeminant dirum carmen, nobisq; precantur,
Venturisq; olim socijs dictu horrida quæque,
Bella, famem, scabiem, lites, & inhospita tecta.
Nec satis. Vrbe etiam totâ, stridoribus atris,
Vt nigras tunicas videre, & pallia nota,
Rauca sonant diræ volucres, probrisq; sequuntur.
Phœbe Pater, vosq; Aonio de vertice, Musæ,
Dicite quæ causa irarum, quo numine læso
In nos nigra phalanx exerceat horrida bellum.
Sic vobis niuei prope stagna Heliconia cycni
Assuescant ripis, nec fœda immunda volucris
Ausit Pierias vnquam volitare per auras.
Tempore quo rigidus Fabritius, ille Gelonis
Sauromatisq; olim notus, Braydensibus olim
Iura

Iura dabat socijs; Coruum fama est, probitatis
Et fidei antiquæ, viridis crudæq; senectæ,
Hos inter vixisse lares, specimenq; dedisse
Indolis egregiæ. Teneris namq; hospes ab annis
Affuerat tectis, pulices excerpere doctus,
Sicubi vidisset, rostroq; inuadere mures,
Felibus exemplar veteranis, quos patinarum
Largus adeps reddit plerumq; ad munera inertes.
Contigit vt nigrum miser inter crustula vinum
Largiùs ille semel potaret, quo cerebellum
Nonnihil immaduit; subijtq; insana cupido
Credere se cœlo; quòue illum fata trahebant,
Velatarum adijt contermina claustra sororum.
Tempus erat, quo, post epulas, de more puellæ
Æstiuo moriente die, sub viribus altis
Indulgent miseræ ludis, facilesq; cachinnos,
Garritusq; cient, quos sæpe subaspera mater,
Virginei cœtus cui credita cura minoris,
Compescit dictis. Conos tum fortè salignos
Decutere alternis certabant iactibus, vt mos
Fœmineo in vulgo: ludoq; astabat inani
Cippus (erat Coruo id nomen) Quis crederet vnquam?
Cippus honor volucrum, seniorq; asceticus ille,
Legibus austeris seruare silentia doctus,
Demissisq; oculis, flexoq; incedere collo,
Nunc versari inter florenti ætate puellas
Demens, virgineos nec formidare recessus.
Heu! nihil humanis fas quenquam fidere rebus.
Protinus ad volucrem peregrinam accurrere lætæ,
Atq; illam festo circùm concludere gyro
Ambæ Ceciliæ, soror Vrsula, Sor-Violanta,

Euphrosyne, Eugenia, & custos Febronia torni,
Et crispare sacros patiens Victoria amictus,
Quæq; æs campanum pulsat Petronia mater,
Virginiæq; soror Constantia Petronilla.
Ac veluti mimum paxillo noctua ab alto
Garrula dum peragit, salientem & desilientem,
Stridentemq; alis insueto in lumine solis
Miratur simplex circumuaga turba volucrum:
Haud aliter Cippo certatim murmure læto
Circumfusa omnis Vestalis turba fauebat.
Ille etiam (dictu miserum!) bellaria rostro
Excipere infelix, & respondere roganti
Singula longæuæ matri, quæ prandia patrum,
Quæ macris ferijs, quæ pinguibus esca diebus,
Quot numero socij, quis alacrior, & sibi quidnam
Hæc atq; illa velint. Cuncta ille arcana aperire,
Atq; vnus garrire magis quàm fœmina posset,
Mentem adeò potuit vis perturbare Lyæi.
Quid plura? Vt monuit nox sera in tecta reuerti,
(Quæ fuit exitij summa, & caput omne malorum)
Hinc præses Liduina chori, & soror inde Beatrix
Lemniscos varios adcircinat vtraq; collo,
Illa rubros, hæc luteolos, vitreumq; monile.
Nec secus ac senior capularis vertice glabro,
Nubere qui statuit, cælebs qui iunior annos
Degerat; ille sibi visus spectabilis ostro
Versicoloratas librauit in æthere pennas;
Inq; lares demum redijt, non ampliùs ille
Qui nuper tectis exiuerat. Heu! malus augur,
Ignarus tibi quos referent ea vincula nexus.
Fortè peragrabat sutor nequissimus hortum,
Lanea sub noctem conuecta volumina quædam,
Iam dudum opperiens. Tecti cùm limine in ipso
(Sic erat in fatis) morti iam debitus ales
Inci-

Incidit in dirum custodem, qui peregrinas
In vestes torquens fera lumina, Quò fugis? inquit,
Vnde? quid ista recens, nebulo, tibi purpura pennis
Nata? quid hæ nugæ? quò, furcifer? Ille fateri
Omnia, vbi fuerit, quid viderit, vt redeunti
Illa adnexuerint, & cetera. Nil retinere
Graculus, vrna velut lympham verso euomit ore.
At durus sutor, pietas cui pectore nulla,
Quo non è corio vetus ocrea durior vlla,
Illico prætori austero rem detulit omnem.
Mox Cippum fraude accitum, nil tale timentem,
Secretò in tenebris inclusum cratibus abdit.
Mane, vbi nigra dies pluuio sese extulit axe,
Diditur in socios series rei. Tollere vultus,
Mirariq; omnes quæ tam vesana repentè
Mens iniecta foret, quâ spe, quo numine læuo
In sacras ædes volitasset, quomodo, curque.
Murmur erat, velut in syluis cùm turbidus Auster
Serpit arundineis: strepit ædes cuncta susurro
Hinc atq; hinc vario. Mistet in prætoria ductus;
Iudicis ante oculos, formidatumq; tribunal
Vt stetit, hesternis de nugis rite rogatus;
Admissum crimen, violataq; claustra fateri,
Inq; meri hesterni potum delicta referre,
Testariq; Deos lacrymis, veniamq; precari.
Quo gemitu orator motus, qui tum Ciceronis
De Oratore librum, & Fabij præcepta docebat,
Vellius ille bonus, quo non humanior alter
Candidiorq; senex, casum miseratus iniquum,
Mitibus, vt poterat, lenire ea crimina dictis.
Dandum aliquid primo errori, tum simplicitati,
Tum vitæ anteactæ studijs, vino, atq; senectæ.
Noctes atq; dies clausus penetralibus atris

Vitam agit infelix; nec, si semel exspatiari
Extra ædes patrias libuit, fas perdere letho
Innocuam volucrem. Non crimen tale putarat,
Nec sanctos adeò, custoditosq; penates;
Abstuleratq; omnem Bacchi vis improba mentem.
At quodcunq; scelus fuerit vel morte piandum;
Per vetus hospitium, Patres, per quidquid honesti est,
Non pœnam refugit, sed plecti mitiùs orat.
Quare agite, heu misero permittite luminis auram,
Quam poscit lacrymans, & vobis deuouet omnem.
Spondeo ego posthac vino illita vitaturum,
Nec egressurum tectis. Non hæc ita spondes
Tu quoque? Rauca gemens ales demittere sese,
Et maria & montes promittere singultando,
Et, nisi præteriterit, sibi quæq; horrenda precari.
At lacrymis iudex & vocibus obstruit aures.
Stat punire nefas letho, & dare posteritati
Exemplum memorandum omni, quod secula discant.
Et quanquam moueat pietas, animumq; lacessat,
Ire iuuat contra, supremaq; iura tueri.
Ergo, vbi rite Patres ad mensas accubuere,
Sistitur in medio reus ales, nigraq; mortis
(Attonitis circùm, intentisq; tenentibus ora)
Charta palàm legitur.
Cippus de Grachis hesterno vespere musto
Ebrius, in cœtus Vestales quòd penetrarit,
Inde ausus collo muliebria dona referre,
Atq; arcana domûs vulgare, & lædere claustra,
Trunco infelici suspenditor, & laqueator
Sacrilegis vittis, quas improbus asportauit.
Diriguere metu cuncti, gemitumq; dedere,

Secum euoluentes quid vinum & fœmina possint,
Quid multum eloquium nunquam sine crimine, vt erret
Deuius in præceps qui spernit parua, nec vlli
Cæca, suiq; nimis secura audacia prosit.
Est in parte horti nemus altis quercubus horrens,
Nocte vbi concubiâ diræ sub frondibus atris
Lamentantur aues. Nulli fas tangere patrum,
Vesper vbi incubuit, nigræ penetralia siluæ.
Non gramen tellus, non lætas educat herbas,
Tantùm humiles iuncos, veterisq; insignia myrti.
Ingens in medio nemoris patet area, musis
Sacra olim, statio nigris nunc stridula picis.
Huc vbi peruenit Cippus (miserabile visu)
Adiutorum inter sæua agmina succinctorum,
Vt stetit in medio, & nemus vndiq; circumspexit,
Nec saltem differre necem iuuat vsq; precari;
Infelix ales furijs immanibus actus
Horrendum cecinit carmen, quo lucus & omnis
Insonuit stridore domus: Dij talia reddant
Gentibus infandis, quas non tetigere querelæ,
Nec casus miseri. Hæc merces hæc nempe laborum,
Hæc lassæ ætatis requies? Iuuat ire sub vmbras,
Crudelesq; domos fugere, ingratosq; penates.
Spero equidem extremas voces, supremaq; vota
Audiat hæc aliquis superûm, qui dira rependat
Funera: Tum siqua est nostri post fata superstes
Vmbra memor (vos hæc animis mea figite dicta)
Dira lues volitans, vox horrida corporis expers
Vrbe sequar totâ raucis clangoribus, hostes
Inuisos medijs triuijs, mediâ vrbe lacessam.
Et vos, penniger i socij, stirps incola cœli
Exercete odijs gentes: nigra agmina nigris
Imprecor agminibus, pugnent ipsiq; nepotes

Irarum

Irarum memores, nec pax nec fœdera sunto.
Sic ait, & vittas, non istos munera in vsus
Tradita, lethales subijt, ramoq; pependit
Infaustum funus. Flerunt è quercubus altis
Aëriæ in ramis volucres, ipsæq; dedere
Annosæ quercus gemitum, procul & cyparissi
Auertere caput; flerunt quoq; tristia Cippi
Fata Deæ, & siluam feralem fugit Apollo.
Ex illo infensi nobis ex æthere corui
Passim insectantur probris, & sicubi quenquam
Prospexere, grauem quamuis senioq; verendum,
Coruinum ingeminant carmen. Non dira Celæno,
Ocypeteq; soror Strophadum sub rupibus altis
Tristiùs ingemuit; nec quos Cythereïa versos
Threycias in aues comites Diomedis Achiuos
Piscosis iubet in scopulis effundere questus.
Causa mali tanti sutor nequissimus ille
Cippi accusator. Meritas sed numine diuûm
Ille etiam subijt pœnas. Nam munere postquam
Lethali est functus (dictu mirabile monstrum)
Ossibus atq; cuti nigra illi vestis adhæsit;
Hærentesq; manu conatus vellere amictus
Impleuit curuos pennis nigrantibus vngues.
Os abit in rostrum, & conanti reddere voces
Stridula vox crocit. Nunc tectis coruus oberrat
Vnguibus insistens duris, perq; atria longa
Saltibus incedit. Nil tutò cuiq; repostum.
E cellis olidos calceos, crepidasq; biennes,
Nocturnos & pileolos, atq; obuia quæq;
Vngue rapit prædo, & latebris nidisq; reponit.
Vellius at bonus, & vindex clementior æqui,
Dilectus Phœbo vates liquidum æthera pennis
Albus olor petijt &c.

FINIS.